

novinky z radnice

foto: E. Ursinyová

mesto Trnava ■ ročník XXI ■ číslo 1 ■ február 2010

Minieme, alebo naplníme svoj čas?

Pri stretnutí na začiatku januára jeden z priateľov poznamenal: „Nemám žiadne očakávania. Nič podstatné sa nezmenilo počas dvadsiatich rokov, prečo by sa malo práve v tomto roku?“ Slová rezignácie, ktorá nás miestami napíňa, nezohľadňujú iný, podstatnejší rozmer. Ak od nového dňa, roka, novej darovanej možnosti žiť už nič neočakávame, potom iba automaticky prežívame, alebo k životu pristupujeme ako jeho vlastníci. V prvom prípade živoríme hľadajúc vinu u iných, v druhom prípade máme blízko k totalite. Kto všetko vie, všetkému rozumie, koho nič neprekvapí, ten má tendenciu vidieť svet i ľudí len ako prostriedky potvrdzujúce vlastné ego. Svoj cieľ dosahuje na úkor iných. Oba postoje rezignácie i vlastnenia sú v rozpore s väčšinou civilizovaných kultúr. Tie videli v každom začiatku nádej i možnosť. Nádej na rast a možnosť pre budúcnosť. Dôležité začiatky, narodenie človeka, založenie štátov a spoločenstiev sa udržiavali v pamäti a v úcte. Úcta vyústila do ukotvenia práv človeka a pamäť uchovávala v čase vedomie kontinuity a dejín. V nich zanechávali nezmazateľnú stopu činy a skutky ľudí. Tí udržiavali a rozvíjali prostredie života pre seba i pre iných. V tradícii i v kultúre mali neoddeliteľne svoje dôležité miesto deti a starší, v úcte boli uchovávaní mŕtvi i vedomie plynúceho času. Vďaka tomu čas získaval na vzácnosti a patrilo k múdrosti generácií nepremárniť ho. Bol darom každému žijúcemu, ktorý mal v rukách i jeho naplnenie. Ubúdaním schopnosti naplniť ho, konať a myslieť stráca človek slobodu i zmysel vlastnej existencie. Prepadá do beznádeje. Život bez očakávania je na rovine prežívania, zaradenia sa do automatického plnenia biologických potrieb či predstáv moci. Otázky či otvorenosť k hľadaniu sa v dobách neslobody nahrádzajú jedinou pravdou, aroganciou, otupením mysle či zmyslov. Nová možnosť, rok či nový deň sú iba formou na udržanie zdania žitia. Očakávame či neočakávame od nových dní, stretnutí s ľuďmi čosi nové, objavné, skúsenosť ľudskosti a hľadania? Ak prevládne presvedčenie, že život a myseľ je iba v rukách európskych či domácich politikov, že spravodlivosť a čestnosť závisia len od legislatívy či trestov, tak pesimizmus je namieste. Hodnoty, ktorých sa dovolávame, majú prázdny obsah. Mám však dojem, a to mi poukazuje na zmysel vlastnej existencie, že individuálny život sa síce nedá myslieť bez spoločenstva, ale zodpovednosť i rozhodovanie leží na každom jednotlivcovi. Podobne, ako svojou mierou naplníme obsah hodnôt, na ktorých záleží. Bez ohľadu na systém či jeho zástupcov. Inak by reč o slobode i samotný život nemali zmysel.

Pavol Tomašovič

Rok 2010 bude pre mesto náročný

Rozpočet na rok 2010 a viacročný rozpočet na roky 2010 – 2012 bol schválený na poslednom minuloročnom zasadnutí mestského zastupiteľstva (MZ) 14. decembra 2009. Mesto Trnava bude v roku 2010 hospodáriť so sumou 53 miliónov eur. V súvislosti s následkami hospodárskej krízy sa predpokladajú približne o 3,3 miliónov eur nižšie príjmy mesta ako v roku 2009. Výpadok príjmov chce mestská samospráva vyrovnať úverom vo výške 2,9 milióna eur. Zadlženie mesta však aj za takýchto okolností ostane hlboko pod ekonomicky prípustnou hranicou (4 percentá bežných výdavkov).

Dôležitým bodom rokovania bolo aj schválenie návrhu Všeobecne záväzného nariadenia o Územnom pláne mesta Trnavy, ktorý integruje v sebe predchádzajúce územné zmeny a zároveň niektoré ďalšie rozvojové dokumenty. Poslanci schválili aj uznesenie o vyhlásení roka 2010 za Rok Trnavskej univerzity, ktorá si pripomína 375 rokov od založenia pôvodnej univerzity. Obom témam sa venujeme na iných miestach tohto vydania.

Financovanie školstva bude napnuté

Hlavným cieľom v novom roku je udržať chod mesta tak, aby nedošlo k znižovaniu kvality služieb. Prioritne sa ukončí to, čo je rozpracované a z vlastného rozpočtu sa uskutočnia niektoré investičné akcie menšieho rozsahu. Pokiaľ sa bude mesto úspešne uchádzať o granty zo štrukturálnych fondov, spolufinancovanie sa bude riešiť prednostne. Najviac prostriedkov je v tomto roku vyčlenených na oblasť školstva, sociálnej starostlivosti a dopravy. Na program školstvo a vzdelávací systém je vyčlenených 14,1 miliónov eur, na dopravu a sociálnu starostlivosť približne po 4 milióny eur.

Napriek tomu však vznikne mestu vo financovaní materských, základných a základných umeleckých škôl problém. Podiel daní vyčlenený pre túto oblasť nebude stačiť, preto bude treba niektoré veci dofinancovať z rozpočtu. Aj z toho dôvodu budú rodičia za umiestnenie svojich detí v školských zariadeniach platiť o dve percentá viac ako v minulom roku. Toto navýšenie pomôže aspoň čiastočne preklenúť dopady krízy na oblasť školstva. Znížia sa aj dotácie pre školské zariadenia,

ktoré nie sú v zriaďovateľskej pôsobnosti mesta. Zároveň však bude do 15. marca pripravená analýza ďalších rozpočtových možností poskytnutia finančnej pomoci aj týmto zariadeniam.

Najviac investícií aj tento rok v oblasti dopravy

V minulom roku sa napriek zložitosti situácie podarilo uskutočniť takmer všetky naplánované investičné zámery. To je cieľom aj pre tento rok. Spomedzi investičných akcií už tradične najviac financií pohltí oblasť dopravy, ktorá je stále páčivým problémom. Podľa vedúceho odboru investičnej výstavby Dušana Béreša bude tento rok kladený dôraz na to, čo Trnavčanom chýba najviac. Sú to najmä parkovacie miesta. V tomto roku by ich malo pribudnúť 300 až 400, teda dvojnásobok počtu vybudovaného v minulom roku. Spolu 107 plôch na parkovanie vznikne na uliciach Hlboká 11, Veterná 28 až 30 a Clementisova 61 až 66. Ostatné pribudnú vo všetkých šiestich mestských častiach tam, kde ich je najväčší nedostatok. Skrátka neobíde ani dynamická doprava, v rámci ktorej je v tomto roku naplánovaná výstavba kruhovej križovatky ulíc Ružindolská

– Suchovská. Pôjde o pomerne nenáročnú úpravu, práce by si mali vyžiadať 133 tisíc eur a na financovaní by sa mal podieľať aj Trnavský samosprávny kraj. V pláne sú aj rekonštrukcie ulíc Chovateľská, Ružová a Hraničná spolu za 564 tisíc eur.

Ešte pred letnými prázdninami by sa malo v uliciach objaviť 15 nových nízkopodlažných autobusov na ekologické palivo – stlačený zemný plyn.

Samospráva bude pokračovať v úspešnej príprave a realizácii projektov

Mesto Trnava uspelo v roku 2009 s ôsmimi projektmi a celkovo tak získalo viac ako 14,5 milióna eur z eurofondov a národných dotačných programov. Najväčší je projekt Mestského priemyselného a technologického parku, na ktorý mesto

získalo z eurofondov 9,6 milióna eur, teda 95 percent oprávnených nákladov. Medzi úspešnými boli aj ďalšie dva veľké investičné projekty – vybudovanie druhej etapy výstavby zariadenia na zhodnocovanie odpadov, na ktoré získali viac ako tri milióny eur a rekonštrukcia a modernizácia Základnej školy na Gorkého ulici s dotáciou 1,4 milióna eur. Podľa projektovej manažérky mesta Viery Vančovej je úspešnosť mesta v podávaní projektov približne 70-percentná z hľadiska počtu podávaných projektov, ak by sme to však hodnotili z hľadiska množstva financií, bola by ešte väčšia. Ďalších deväť projektov je v súčasnosti podaných a čaká sa na ich vyhodnotenie. Okrem toho pracovníci mesta plánujú a pripravujú ďalších 12 projektov, na ktoré majú byť v budúcnosti vypísané výzvy.

-ros, mš, eu-

Región Trnavy predbehol v atraktivite aj Prahu

Cielené vytváranie kvalitných podmienok pre podnikanie a optimálna podpora pri príprave a realizácii veľkých investícií v Trnave a okolí má vplyv na hospodársky rozvoj celého regiónu. Tento fakt sa prejavil aj v nedávnej štúdii spoločnosti Contor. Prieskum hodnotil 1 034 európskych regiónov z hľadiska atraktivity pre podnikanie a Trnavský kraj bol vyhodnotený ako desiaty najlepší. Predbehol napríklad regióny ako je Praha, Dublin, Paríž, ale aj Bratislava. Dynamiku tejto oblasti dokazuje aj fakt, že Trnavský kraj si polepšil o 50 miest v porovnaní s predchádzajúcim hodnotením.

Ekonomickým ťahúňom je najmä automobilka PSA, ale nemožno zabúdať ani na investície subdodávateľov, logistickej podpory alebo príchod firiem pôsobiacich v oblasti elektrotechniky. Príprava podmienok na realizáciu ani tých najväčších investícií sa nestretá prakticky so žiadnymi väčšími prekážkami, problémami alebo zdržaniami, čo je nezanedbateľný faktor vplyvajúci na ekonomickú atraktivitu celého regiónu. Podstatnou výhodou je aj blízkosť hlavného mesta, dobré podmienky pre cezhraničnú spoluprácu alebo cielený rozvoj priemyselných parkov. Postupne sa rozvíja aj užšia a koncepcná spolupráca so strednými a vysokými školami.

-mš-

Priemyselný a technologický park dokončia v roku 2011

Sedem rokov od spustenia projektu výstavby automobilky PSA Peugeot Citroën v Trnave je ďalším míľnikom výstavba Mestského priemyselného a technologic-

kého parku. Jeho prínos pre mesto i región bude najmä v množstve pracovných miest, predovšetkým vysokokvalifikovaných, ktorých by malo vzniknúť až 450. Vďaka parku dostanú šancu malí a strední podnikatelia na území nášho mesta, ktorí

tu budú mať podmienky na rozbeh svojej činnosti. V neposlednom rade bude priemyselný a technologický park priestorom pre fungovanie klastrov, ktoré vznikli v trnavskom regióne.

Základné údaje o priemyselnom parku

foto: N. Szombatová

Základný kameň parku poklopali 30. novembra 2009 minister hospodárstva Ľubomír Jahnátek (na fotografii), primátor Štefan Bošňák, predseda Trnavského samosprávneho kraja Tibor Mikuš a generálny riaditeľ agentúry SARIO Juraj Kiesel. Nový priemyselný park sa bude nachádzať v takzvanej hnedej priemyselnej zóne v areáli bývalých Technických a rekreačných služieb mesta Trnavy na ploche približne 28 tisíc metrov štvorcových. Keďže ide o revitalizáciu zóny, niektoré pôvodné objekty zrekonštruujú a pristavia k nim nové. Novo postavené budú pavilóny sofistikovanej výroby a výrobných buniek, výrobo-technologický a skladový pavi-

lón. Vzniknú tiež nové parkovacie miesta. Predmetom rekonštrukcie budú siete a komunikácie vo vnútri areálu a skladovo-logistický pavilón. Náklady na projekt priemyselného a technologického parku prevažujú 10,4 milióna eur, pričom 95 percent financií (9,59 milióna eur) pochádza z európskeho fondu regionálneho rozvoja (ERDF). Tie budú použité predovšetkým na investičnú časť, teda na výstavbu parku ako takého. Päť percent kofinancuje mesto zo svojho rozpočtu, pričom sa bude podieľať aj na financovaní všetkých neinvestičných podporných aktivít, teda neoprávnených položiek ako napríklad stavebný dozor, propagácia parku alebo aktivity samotných podnikateľov.

Pilotný projekt v rámci Slovenska

„Skíbenie potrieb výroby s vedecko-výskumnou základňou je cesta ako pôsobiť proti dopadom krízy,“ vyzdvihol prínos projektu minister Jahnátek. Park je na Slovensku pilotným projektom. Na rozdiel od ostatných projektov revitalizácie hnedej priemyselnej zón, ktoré sa zameriavajú najmä na montáž a výrobu, sa totiž bude orientovať na vyššie technologické aktivity, projektové práce, vývoj, vedu a výskum. Jeho cieľom je zvýšiť konkurencieschopnosť a inovačný potenciál nielen Trnavy, ale celého regiónu. Bližšie to vysvetlil Štefan Chudoba, riaditeľ Automobilového klastru – západné Slovensko, ktorý bude s parkom úzko spolupracovať. „Aby sa firmy zlepšovali, teda vyrábali každý rok lacnejšie, musia byť schopné konkurovať si. Vďaka priemyselnému parku budú môcť v regióne vytvárať také podmienky, aby mohli odolať konkurencii.“ Park bude orientovaný predovšetkým na automobilový priemysel, ale aj na elektrotechnický priemysel a energetické zdroje. V rámci prevádzky je plánované

poskytovanie služieb pre podnikateľov v oblasti spoločného nákupu, marketingu a podobne. Priemyselný park bude úzko spolupracovať s klastrami, výskumnými centrami, ale aj regionálnymi inovačnými centrami, či Materiálovo technologickou fakultou Slovenskej technickej univerzity v Trnave, kde vznikajú centrá excelentnosti. Dôležitá bude tiež medzinárodná spolupráca.

Priemyselný park sa zapája investormi

Víťaz verejného obstarávania skupina Dúha – Trnavská stavebná spoločnosť naplno rozbehla výstavbu parku. Jej

ukončenie je naplánované na jeseň 2011 a spustenie parku v roku 2012. Snahou vedenia mesta je ponúknuť novovzniknuté priestory predovšetkým domácim a zahraničným investorom v oblasti výskumno-vývojových činností, konštrukčných a projekčných záležitostí a firmám so sofistikovanou výrobou a inovačným potenciálom. O atraktívne nebytové priestory, ktoré Mestský priemyselný a technologický park bude ponúkať, je zo strany domácich i zahraničných firiem záujem. Vedenie mesta predpokladá, že pri takomto deklarovanom záujme zo strany investorov bude do konca tohto roku park obsadený.

-ROS-

Mesto otvorilo novú škôlku na Spartakovskej

Prvý deň v novej materskej škole prežili po zimných prázdninách škôlkari na Spartakovskej ulici v Trnave. Priestory so štyrmi triedami pre 85 detí zrekonštruovala mestská samospráva za približne 166 tisíc eur. Súkromnej materskej škole Meduška, ktorá mala tieto priestory v prenájme, mesto ponúklo objekt na Dedinskej ulici v Modranke. Po rekonštrukcii, na ktorú prispelo sumou 121 tisíc eur, tu boli už v septembri minulého roka otvorené tri nové triedy pre 50 škôlkarov. Takmer 162 tisíc eur vynaložila mestská samospráva v minulom roku aj na rekonštrukciu priestorov pre bývalú Materskú školu na Hollého ulici v budove Základnej školy na Vančurovej ulici, kde sa v súčasnosti zmesť asi o desať detí viac ako v pôvodnej budove.

Miest v škôlkach pribudlo, ale nároky na umiestnenie detí ešte porastú

Deväťdesiate roky a začiatok tohto desaťročia priniesli nižšiu potrebu voľných miest v materských a základných školách. Po ekonomickom vzostupe mesta a príchode nových investorov sa však v Trnave postupne začína zvyšovať počet mladých rodín a pôrodnosť, a preto opäť narastajú aj požiadavky na umiestnenie detí do školských zariadení.

Po minuloročných marcových zápisoch do materských škôl zostalo neumiestnených vyše dvesto detí. Rodičia boli nespo-

kojní, lebo mesto muselo pri ich umiestňovaní selektovať rôznymi spôsobmi. „Prijímali sa deti vo veku 5 – 6 rokov, ktoré sa pripravujú na primárne vzdelávanie, deti zamestnaných rodičov a až v ďalšom pláne tie, ktoré iba spĺňajú kritériá, teda vek od troch rokov. Istý čas sa napríklad neprijímali deti, ktorých mamička bola na materskej dovolenke s mladším súrodencom,“ hovorí Mária Rabarová, riaditeľka novej Základnej školy na Spartakovskej ulici v Trnave.

Problém, ktorý nastal v priebehu minulého roka, však sčasti súvisel aj so zmenou legislatívy. Pre materské školy doteraz platila vyhláška Ministerstva

školy SR z roku 1994. Hovorila o množstve detí v triede, ktorý bol vyšší ako je súčasná norma ministerstva z roku 2008. Materské školy boli zaradené medzi školy a v novej legislatíve je presne určené, koľko detí má byť umiestnených v triedach podľa veku. Preto sa v každej triede musí počet umiestnených detí znížiť. Nový školský zákon však dáva možnosť využívať tri roky výnimku. „Doteraz sme takto fungovať mohli, no potom bude musieť byť v triedach po 20, resp. 21 alebo 22 detí. A to nám opäť skomplikuje situáciu,“ hovorí Gabriela Krištofiková z odboru vzdelávania, športu a kultúry mestského úradu a pokračuje: „Všetky žiadosti o umiestnenie v materskej škole sú v tomto čase vybavené kladne. Uvidíme, aká situácia nastane v marci tohto roka, keď bude zápis do materských škôl. Veľa totiž závisí aj od toho, koľko detí odíde do základných škôl. Veľmi často sa stáva, že rodičia si dieťa nechávajú doma, aj keď je zrelé do základnej školy, aby akosi pomyselne predžili detstvo svojej ratolesti. Preto sú miesta v posledných ročníkoch predškolského zariadenia často umelo obsadené. Okrem toho, niekto-

ré deti majú odložený nástup z rôznych dôvodov, či už logopedických alebo psychologických.“

Aké riešenie bude hľadať samospráva?

Má v zálohe priestory pre deti v prípade, že by sa demografická situácia vyvíjala doterajším spôsobom? „Objekty, ktoré boli pôvodne materskými školami, už nemáme, pretože všetky, ktoré patria mestu, už využívame na prevádzku predškolského zariadenia. Máme však zálohu vo vyprázdňujúcich sa základných školách, napríklad na Mozartovej a Limbovej ulici. A zdá sa, že časom budú voľné priestory aj v iných školách. Čiže podobne, ako sme priestory na základnej škole na Vančurovej ulici upravili pre materskú školu, sa dá postupovať aj v ďalších školách. To však stojí nemalé finančné prostriedky,“ hovorí Ružena Maková, vedúca odboru vzdelávania, športu a kultúry MsÚ v Trnave.

Pretože základné a materské školy sú v kompetencii mesta, trnavská samospráva nedostáva na tieto účely finančné prostriedky od štátu a bude ich musieť hľadať v krízovej rozpočte. *-majú, eu-*

V skratke

■ Najvyššie štátne vyznamenania pre osobnosti spojené s Trnavou

Prezident Slovenskej republiky Ivan Gašparovič odovzdal 7. januára v historických priestoroch Slovenskej národnej rady v Bratislave najvyššie štátne vyznamenania. Medzi ocenenými boli aj Trnavčania, resp. osobnosti spojené svojimi aktivitami aj s našim mestom.

Rad Ľudovíta Štúra I. triedy prevzal z rúk prezidenta Daniel Belluš za mimoriadne zásluhy o rozvoj v oblasti vedy a za šírenie dobrého mena SR v zahraničí. Rad Ľudovíta Štúra II. triedy bol udelený prezidentke Medzinárod-

nej speváckej súťaže Mikuláša Schneidera Trnavského v Trnave Eve Blahovej, divadelnému historikovi Ladislavovi Čavojskému, lekárovi Rudolfovi Pullmannovi a lekárke Alici Kapellerovej. Pribinov kríž III. triedy udelil prezident pátrovi Šebastiánovi Labovi.

■ Súťaž o dotácie a dary mesta Trnavy na rok 2010

Mesto Trnava vyhlasuje súťaž o získanie dotácií a darov na podporu a rozvoj aktivít občianskej spoločnosti a jednotlivcov v rôznych oblastiach ľudskej činnosti. V rozpočte na rok 2010 vyčlenilo na tieto účely dovedna 214 062 eur.

Na oblasť športu je určených 21 570 eur, aktivity mládeže môžu byť podporené dovedna sumou 13 270 eur, projekty v oblasti výchovy a vzdelávania sumou 18 257 eur, na umeleckú tvorbu a kultúrne aktivity je vyčlenených 13 941 eur, zdravotníctvo a zdravotne postihnutí 11 600 eur, ekológia a životné prostredie 5 975 eur, primárna protidrogová prevencia 3320 eur, projekty programu Zdravé mesto Trnava zamerané na zdravý životný štýl rodiny a zníženie úrazov v našom meste (rodina, ihriská, škola, pracovisko, doprava, verejný priestor) 3320 eur.

Žiadosti o získanie grantov je potrebné doručiť do 15. marca 2010 na vzorových tlačivách na adresu Mestský úrad, Trhová ulica 3, Trnava. Ďalšie informácie a formulár žiadosti nájdete na 41. strane tohto vydania a na www.trnava.sk.

■ Informačný deň o dotáciách z rozpočtu mesta

Informačný deň pre záujemcov o získanie dotácií z rozpočtu mesta Trnavy sa uskutoční v stredu 10. februára o 16. hodine v zasadacej miestnosti mestského zastupiteľstva na trnavskej radnici. Účastníci tu získajú informácie o novom Všeobecne záväznom nariadení č. 350, ktorým sa určuje metodika poskytovania dotácií a darov z rozpočtu mesta Trnavy s účinnosťou od 1. 1. 2010. Pozornosť bude venovaná samotnému spracovaniu žiadostí o dotácie, zmluvám o poskytnutí dotácie a vyúčtovaniu dotácií. Žiadatelia dostanú praktické rady, ako postupovať pri spracovaní žiadosti o dotácie a následne pri jej vyúčtovaní, aby sa vyhli možným nedostatkom a chybám. V rámci diskusie bude vytvorený priestor pre otázky žiadateľov, na ktoré budú odpovedať správcovia dotácií pre jednotlivé oblasti. O dotáciu je možné požiadať v oblastiach športu, aktivít mládeže, výchovy a vzde-

lávania, umeleckej činnosti a kultúrnych aktivít, charity, zdravotníctva a zdravotne postihnutých, primárnej protidrogovej prevencie, programu Zdravé mesto Trnava, ekológie a životného prostredia.

■ Blíži sa uzávierka súťaže Trnavský objektív 2010

Do 10. februára môžu neprofesionálni fotografi z okresov Trnava, Hlohovec a Piešťany poslať svoje fotografie na 40. ročník súťaže Trnavský objektív. Cieľom tejto súťaže s dlhoročnou tradíciou je mapovať a podnecovať tvorbu amatérskych fotografov, umožniť im jej prezentáciu, podporovať ich umeleckú seberealizáciu a vzájomnú konfrontáciu, podnecovať novú fotografickej tvorbu a objavovať talentovaných autorov. Ocenené práce postupujú do krajskej súťaže a tie, ktoré v nej uspejú, budú zaradené do celoštátnej súťaže AMFO 2010. Výsledky súťaže budú zverejnené na vernisáži výstavy, ktorá bude otvorená v druhej polovici marca v Západoslovenskom múzeu a potrvá do polovice mája. Vyhlasovateľom súťaže je Trnavské osvetové stredisko, spolu usporiadateľmi sú Mesto Trnava a Západoslovenské múzeum. Propozície, prihlášku a ďalšie informácie nájdete na www.trnava.sk a www.osvetatt.sk.

■ Darček našim čitateľom – Novinky z radnice online

Prvé online Novinky z radnice ponúklo v decembri Mesto Trnava ako symbolický vianočný darček nielen občanom mesta, ale aj Trnavčanom a priaznivcom Trnavy žijúcim v zahraničí. Všetci záujemcovia, ktorým sa nedostane do rúk čiernobiele printová verzia tohto informačného a kultúrno-spoločenského mesačníka, môžu už listovať v internetovej, farebnej a bohatšie ilustrovanej podobe aktuálneho vydania. Menu obsahujúce rovnaké tematické okruhy ako na papieri – edi-

toriál, udalosti, história, kultúra, príbeh, šport, zdravé mesto, oznamy – uľahčuje čitateľom orientáciu podľa okruhu ich záujmov. Stránka umožňuje aj hodnotenie jednotlivých článkov, pridávanie komentárov a posielanie pripomienok, podnetov alebo otázok priamo do redakcie, ktorá bude priebežne pracovať na zlepšovaní technickej a obsahovej úrovne.

Kliknite si aj vy na nzs.trnava.sk!

■ **Diplom pre Trnavu v súťaži Samospráva a Slovensko bez bariér**

Mesto Trnava dostalo diplom v súťaži Samospráva a Slovensko bez bariér 2008 – 2009 za realizáciu panoramatického výťahu pre imobilných v trnavskej radnici a odstránenie bariér v krytej plavárni Zátvor. Obe investície sú súčasťou projektu Bezbariérové mesto, ktorý začala v roku 2008 realizovať mestská samospráva.

Projekt Slovensko bez bariér vznikol v roku 1999 z iniciatívy Asociácie organizácií zdravotne postihnutých občanov SR, občianskeho združenia GEMMA '93 a Únie miest Slovenska s cieľom zaangažovať mestá, obce a kraje na odstraňovaní architektonických bariér, uľahčovaní prístupu k službám, informáciám, zdravotníctvu a profesijnej realizácii.

■ **Nový Klub vozičkárov na Hospodárskej ulici**

Slávnostné otvorenie nového Klubu vozičkárov sa uskutočnilo 12. januára na Hospodárskej ulici v Trnave. Priestory poskytla členom klubu mestská samospráva ako ústretový krok v rámci projektu Bezbariérové mesto, pomoc vozičkárom pri úprave priestorov poskytli aj Trnavský samosprávny kraj a ďalší sponzori.

„Prvé stretnutie v prvých klubových priestoroch je v našej desaťročnej histórii veľmi dôležitá udalosť. Súčasne s otvorením klubu začíname realizovať s podporou Nadácie VÚB projekt s názvom Klub je šanca byť potrebný a užitočný. Chceme

sa tu s pomocou fyzioterapeutov venovať ergoterapii – liečbe prácou na základe našich individuálnych možností a plánujeme aj športové aktivity. Zároveň by sme chceli osloviť aj tých vozičkárov, ktorí zatiaľ ešte sedia zavretí doma, aby prišli medzi nás, lebo je dôležité zamestnať myšlienky niečím iným, než chorobou. Naším hlavným programom ostáva naďalej odstraňovanie bariér, pritom však potrebujeme aj ich osobné skúsenosti, názory a návrhy. Stretávať sa tu budeme pravidelne každú stredu,“ povedala pre Novinky z radnice členka klubu Monika Hebertová.

■ **Diskusné fóra na aktuálne témy**

Ambulantné krízové centrum Otvorené srdce v tomto roku pripravuje v spolupráci s mestskou samosprávou, Kanceláriou Zdravé mesto Trnava a svojimi klientmi cyklus Diskusných fór pre verejnosť o aktuálnych spoločenských témach s cieľom vyprovokovať porozumenie a účasť laickej verejnosti. Diskusné fórum v našom meste štartuje svoju prvú etapu 16. februára o 16.30 h v zasadačej miestnosti na Trhovej ulici v budove bývalého Tatraskla s najrozšírenejším problémom o nás: Alkoholizmus, jeho podoby a perspektívy.

Za účasti odborníka v danej problematike i samotných klientov predstavia diskusné fóra problematiku zvládnuteľných životných kríz a liečiteľných ochorení z pohľadu tých, ktorí vedia, ako bezmocnosť, pád na dno či psychické utrpenie zasiahli do ich životov. Nepôjde o „ľahké“ rozprávanie, ale o snahu dostať sa čo najviac „na kožu“ i pod ňu ľuďom, ktorí problém síce dôverne poznajú, no nie celkom mu rozumejú.

Diskusné fóra sa budú uskutočňovať na Trhovej ulici raz za mesiac, vždy v utorok o tom istom čase. Informáciu o diskutovanej téme a presnom termíne konania fóra budeme prinášať na stránkach Noviniek z radnice a na www.trnava.sk.

Začal sa Rok Trnavskej univerzity

Presne pred 375. rokmi bola v Trnave založená univerzita. Jej sláva a vymoženosti sa stali dodnes významnými medzníkmi v histórii univerzitného vzdelávania. V roku 1777 bola presťahovaná do Budína. Na aktivity pôvodnej univerzity symbolicky nadviazala v roku 1992 dnešná Trnavská univerzita, ktorá si významné výročie založenia pôvodnej univerzity počas celého roka pripomenie takmer šesťdesiatimi vedeckými, spoločenskými a kultúrnymi podujatiami.

Prvým podujatím bolo uvedenie knihy Rektori Trnavskej univerzity z rokov 1635 až 1777 a 1992 až 2008, ktorá predstavuje 45 rektorov pôvodnej i súčasnej univerzity. „Výskum sme sa snažili rozšíriť o archívne materiály, napríklad sme mali možnosť ísť do archívu v Ríme a doplniť životopisy, študovať personálne katalógy, ktoré v osemdesiatych rokoch pripravil páter Lukáč – generálny a osobný personálny katalóg. Podarilo sa nám ich v štrnástich zväzkoch získať pre Trnavskú univerzitu. A pokiaľ ide o obrazový materiál, hlavné národné maďarské múzeum má veľké zbierky pohľadníc a muzeálnych predmetov, napríklad aj 'trnavské' žezlá, či insígnie. Už sa pripravuje aj kópia pôvodnej zástavy Trnavskej univerzity a bude v pripravovanej senátnej miestnosti na rektoráte,“ hovorí autorka monografie o rektoroch univerzity Alžbeta Hološová.

Medzi najdôležitejšie podujatia v rámci Roka Trnavskej univerzity zaradili organizatori medzinárodnú konferenciu Trnavská univerzita vo svetle dejín a výstavu Trnavská univerzita v obrazoch. V novembri bude program podujatí pokračovať slávnostnou akadémiou s účasťou partnerských univerzít z Budapešti, spojenou s prezentáciou monografie Dejiny Trnavskej univerzity 1635 – 1777 / 1992 – 2010.

Mesto Trnava venuje výročiu koncerty vážnej hudby v rámci Trnavskej hudobnej jari a jesene, koncert gospelového festivalu Lumen a predstavenie zo života univerzity v rámci divadelného festivalu Radničné hry. Podľa rektora Trnavskej univerzity Martina Mišúta je výročie príležitosť na pozdvihnutie povedomia Trnavy, univerzity a v neposlednom rade jej študentov. „Hoci Academia Istropolitana je staršia, Trnavská univerzita je prvá komplexná a najdlhšie pôsobiaca univerzita v Uhorsku. V čase fungovania mala vlastné observatórium, divadlo, botanicú záhradu, lekárňu, divadlo i tlačiareň. K jej tradícii sa hlásia aj Univerzita Eötvosa Loránda a Lekárska fakulta Semmelweisovej univerzity v Budapešti a tiež Katolícka univerzita Petra Pázmaňa v Pilišskej Čabe,“ hovorí Martin Mišút.

Na spojitost dejín mesta a univerzity poukázal primátor Trnavy Štefan Bošnják: „Tie dejiny sú svojím spôsobom spoločné. Ak sídlila takáto inštitúcia v meste, musela tu byť istá symbióza, veď inak by toľké roky neexistovala. Trnava sa cez univerzitu dostala do povedomia Európy ako mesto, to sa nestalo žiadnemu mestu na Slovensku. Vzťah mesta a univerzity je tu aj dnes. Navrhovali sme už pri jej obnovení, aby jej patrili pôvodné objekty. Už vtedy sme napríklad lobovali, aby objekty pod správou ministerstva vnútra prešli univerzite. Krôčik k tomu sa podaril v prípade Fakulty zdravotníctva a sociálnej práce, ktorá má jeden z pôvodných objektov. Mesto bude robiť všetko preto, aby univerzita mala všetky historické priestory pôvodnej univerzity vo svojom majetku, aby si aj študenti a pedagógovia uvedomili ducha pôvodnej univerzity,“ povedal primátor Trnavy Štefan Bošnják.

Otvorenie roka Trnavskej univerzity bolo aj príležitosťou na tvorivú diskusiu o riešení praktických problémov, vychádzajúcich z odborných aktivít univerzity a ich prezen-

tovania verejnosti. „Rok univerzity je obohatením pre mesto a jeho kultúru. Čo mne ako človeku, ktorý sa venuje kultúre, chýba, je väčšia aktivita študentov, ktorí by mali vstupovať do spoločenského prostredia mesta a možno by mali mať aj väčší záujem o minulosť svojej univerzity,“ povedal na margo propagačných a spoločenských podujatí univerzity trnavský historik Peter Horváth.

K neplánovaným aktivitám univerzity, resp. Fakulty zdravotníctva a sociálnej práce, patrí aj pomoc postihnutým v oblasti zemetrasenia na Haiti. „Naše pracovisko ako také samostatne nepripravuje zásah, ale odborníci z našej fakulty budú zastúpení v tímoch, ktoré už v týchto dňoch odlietajú na Haiti,“ povedal pedagóg Bohumil Chmelík. *-maju-*

Územné plánovanie je nepretržitý proces

Územné plánovanie možno charakterizovať ako cieľavedomý a v dnešnej dobe vedecky podložený proces, ktorého cieľom je zdefinovať a zabezpečiť podmienky pre trvalo udržateľný rozvoj sídel. Nástrojom na dosiahnutie tohto cieľa sú územné plány miest a obcí.

Prvopočiatky týchto aktivít siahajú do hľbokej minulosti. Už staroveké mestá v Mezopotámii, Egypte boli zakladané podľa jasných princípov, či už z hľadiska rozloženia funkcií, systému komunikácií, alebo z hľadiska kompozície a estetiky. V období renesancie a v 17. i 18. storočí sa uskutočňovali prestavby sídel s víziou zabezpečenia ich ďalšieho rozvoja do budúcnosti. Pre mestá strednej Európy sa táto otázka dostala do popredia až na začiatku 20. storočia.

Trnava bola v roku 1920 jedným z prvých miest v Československej republike, ktoré začalo spracovávať územný plán. Bol spracovaný v projektovej kancelárii Ing. Iva Beneša v Brne. Vychádzal z konkrétnej situácie po vzniku ČSR a možno konštatovať, že nielen v tomto období, ale aj ďalších dvadsať rokov plnil funkciu rozvojového dokumentu a stal sa podkladom pre neskoršie aktualizácie. Pretože 20. storočie bolo storočím veľkých zmien, je logické, že po 2. svetovej vojne a zmene spoločensko-ekonomického systému bol v roku 1947 spracovaný regulačný plán mesta. Tento však nebol dopracovaný a schválený, a za záväzný možno považovať až územný plán spracovaný v roku 1974 v Stavoprojekte Bratislava v ateliéri Ing. arch. Krajčíčka. Jeho charakteristickou črtou bolo výrazné rozší-

renie plôch pre hromadnú bytovú výstavbu, ktorá v tomto období dostala absolútnu prioritu, lebo vychádzala zo štátnej koncepcie bytovej politiky. Pretože Trnava nie je limitovaná žiadnymi terénnymi obmedzeniami, boli plochy pre hromadnú bytovú výstavbu navrhnuté do všetkých okrajových častí. Pozoruhodné je, že v tomto územnom pláne bol v rámci riešenia dopravy navrhovaný obchvat mesta Trnavy, i keď nie v takom rozsahu ako pri poslednej aktualizácii.

Zmeny spoločensko-ekonomického systému po roku 1989 nemohli zostať bez dopadu na územný plán mesta. Proces reštitúcií, transformácia podnikov predovšetkým v oblasti technickej infraštruktúry, ale aj značné utlmenie výstavby bytov hromadnou formou zo strany štátu a záujem o budovanie

bývania individuálnymi formami, boli základnými dôvodmi, prečo bolo potrebné spracovať nový územný plán. Prieskumy a rozbor zabezpečovala firma Urbion Bratislava už od roku 1987, a po jej zrušení prevzala riešenie územného plánu firma Ekopolis – Ing. arch. Peter Zibrin, PhD. Územný plán bol schválený mestským zastupiteľstvom vo februári 1993.

Zákon o územnom plánovaní č. 237 z roku 2000 stanovil, že každé mesto a obec nad 2 000 obyvateľov musí mať schválený územný plán a tento v pravidelnom intervale preskúmať, či je v súlade so záujmami spoločnosti, prípadne, či vyžaduje aktualizáciu. Po schválení viacerých zmien od roku 1993 bol na základe tohto zákona aktualizovaný a aktualizácia schválená mestským zastupiteľstvom 12. 12. 2000.

To ešte Trnava nepredpokladala, akým zásadným spôsobom zasiahne do územného rozvoja príchod významného investora PSA do Trnavy v roku 2003. Príchod mal podstatný dopad nielen na mesto Trnavu, ale aj na okolité obce. Značne sa zaktivovali snahy o etablovanie ďalších investorov v katastri mesta, zároveň s tým sa zvýšili požiadavky na riešenie bytovej otázky, i keď nie v plnom rozsahu len v Trnave, pretože v posledných rokoch bol zaznamenaný odliv občanov Trnavy do najbližších obcí. Hore uvedené skutočnosti sa prejavili v nadmernom zaťažení dopravy, istom úbytku zelene, prípadne plôch určených v budúcnosti na zlepšenie kvality životného prostredia. Aktualizácia územného plánu schválená mestským zastupiteľstvom 14. 12. 2004 čiastočne riešila naznačené problémy, bolo však jasné, že bude potrebné dôkladne rozanalyzovať situácie v jednotlivých oblastiach života. Preto Mestský úrad v Trnave – odbor územného rozvoja a koncepcii začal zabezpečovať územnoplánovacie podklady, ktoré vyhodnotili jednotlivé oblasti, kde boli zaznamenané najpodstatnejšie zmeny a dopady na obyvateľov mesta. V priebehu rokov 2006 – 2009 boli spracované Generálny doprav-

ný plán mesta, Miestny územný systém ekologickej stability, Program rozvoja bývania, Energetická koncepcia, Koncepcia reklamných, informačných a propagačných zariadení na území mesta. Každý z týchto územnoplánovacích dokumentov má presne stanovenú metodiku, spôsob vyhodnotenia údajov vychádzajúcich z analýzy a ich premietnutie do návrhu optimálneho riešenia. Zároveň sa každý riadi konkrétnou, rezortne zameranou legislatívou. Najťažšou úlohou výsledného dokumentu – územného plánu je vytvoriť syntézu výsledkov jednotlivých územnoplánovacích podkladov tak, aby niekedy aj za cenu drobných ústupkov a kompromisov bol schválený taký dokument, ktorý vytvorí v maximálnej miere predpoklady pre územný trvalo udržateľný rozvoj sídla. Takýmto dokumentom, ktorý je výsledkom niekoľkoročnej práce mnohých externých odborníkov i odborných pracovníkov viacerých odborov MsÚ v Trnave, je Územný plán mesta Trnavy – aktualizované znenie 2009, spracovateľ Ing. arch. Peter Zibrin, PhD., schválený mestským zastupiteľstvom 15. 12. 2009.

Územný plán mesta Trnavy – aktualizované znenie 2009 pozostáva z textovej a grafickej časti. Závazná časť textovej časti je vyhlásená Všeobecným záväzným nariadením č. 345, a preto akákoľvek požiadavka na iné riešenie môže byť zrealizovaná len zmenou tohto VZN, a teda zmenou územného plánu.

Smerná časť textovej časti slúži na spresnenie a konkretizáciu jednotlivých výkresov grafickej časti, pretože farebné ani štrukturálne vyjadrenie nedokáže obsiahnuť a vyšpecifikovať všetky informácie a údaje o riešenom území.

Grafická časť pozostáva z nasledujúcich výkresov: 1. Výkres širších vzťahov, 2. Komplexný výkres priestorového usporiadania a funkčného využitia územia, 3. Výkres riešenia verejného dopravného vybavenia, 4. Výkres riešenia verejného technického vybavenia – vodné hospodárstvo, 5. Výkres

riešenia verejného technického vybavenia – energetika a spoje, 6. Výkres ochrany prírody a tvorby krajiny, vrátane prvkov ÚSES, 7. Výkres perspektívneho použitia poľnohospodárskeho pôdneho fondu a lesného pôdneho fondu na nepoľnohospodárske účely, 8. Výkres regulatívo.

Výkres širších vzťahov je spracovaný v mierke 1:50 000, všetky ostatné v mierke 1:10 000, (1cm na výkrese je 100 m v skutočnosti). Textová aj grafická časť územného plánu mesta – aktualizované znenie 2009 sú zverejnené na webovej stránke mesta Trnava v sekcii mesto – územný rozvoj. Zároveň sú k dispozícii na odbore územného rozvoja a koncepcii MsÚ v Trnave.

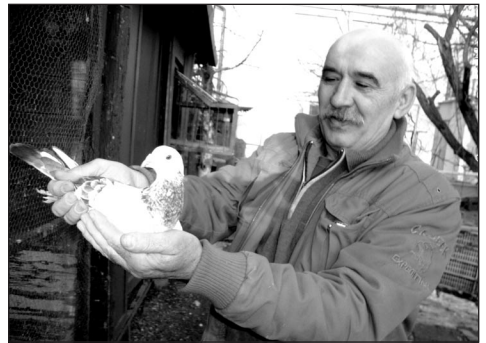
Na záver treba konštatovať, že proces územného plánovania je nepretržitý a nikdy nekončiaci, pretože sídla sa neustále vyvíjajú, reagujú na vzniknutú situáciu, a preto v nasledujúcom období budú

zaiste predkladané zmeny aj tohto posledného schváleného dokumentu. Dôležité je, aby bola posúdená ich opodstatnenosť a v prípade ich schválenia ich prínos pre mesto a jeho ďalší rozvoj. Je pozitívom mesta Trnava, že dlhodobá stabilná politická situácia v samospráve vytvára predpoklady na kontinuálne zabezpečovanie procesu územného plánovania. Územný plán mesta Trnava – aktualizované znenie 2009 je strednodobý dokument s platnosťou do roku 2025, s prognózou do roku 2035. Je potrebné zo strany všetkých zainteresovaných vytvárať nevyhnutné podmienky, aby boli zabezpečené zdroje, či už mestské, ale aj štátne a regionálne, ktoré umožnia koncepcie zahrnuté v územnom pláne zrealizovať, a tým potvrdiť jeho opodstatnenosť a záväznosť pre rozvoj Trnava na nasledujúce obdobie.

Ing. arch. Milan HORÁK, foto: -eu-

Holub je pre neho dobrý kamarát a spoločník

O poštové holuby sa začal zaujímať už od malička. Jeho rodičia sa presťahovali z Kysúc na západné Slovensko. No nevenuje sa len poštovým holubom, ale aj chovu spevavých kanárikov, dutospevcov, s ktorými v súťaži jednotlivcov dosiahol prvé miesto na Majstrovstvách okresov Trenčín a Trnava. Vo voľnom čase sa venuje aj zbieraniu známok a numizmatike. Trnavčan Ján Chreno je dušou a srdcom lokálpatriot, a je fanúšik nielen chovateľstva, ale samozrejme, aj trnavského futbalu. Narodil sa v Galante, ale po týždni sa jeho rodičia aj s ním presťahovali do Trnava. Trnava sa stala mestom jeho života. Poštové holuby chovali jeho otec, aj dvaja bratia Oliver a Jozef. Po malej inšpirácii u nového suseda na Kopánke, ktorý bol tiež vášnivý chovateľ, sa Ján Chreno už ako deväťročný zaregistroval do spolku chovateľov poštových holubov. V roku 1967 prvýkrát vystavoval holuby na oblastnej výstave v Trnavskom cukrovare.

Trnava a jej nepísané historické prvenstvo

K holubom kvalitného pôvodu sa dostal veľmi skoro. Koncom šesťdesiatych rokov prišla do jeho holubníka posila – prvý Československý olympijský víťaz z Amsterdamu z roku 1957 od Františka Dolihala, ktorý sa stal úspešným základom ďalšieho chovu a jeho potomkovia zaznamenali tiež veľké úspechy. Neskôr získal holuby od známeho českého chovateľa Ladi-

slava Krejčího z českého Písku, ktorý bol viackrát majstrom republiky a aj intermajstrom. Boli to holuby kmeňa Van der Espt.

„Čistil som ako dieťa susedovi holubníky, začalo ma to baviť, obdivoval som na holuboch, že sa vedia vrátiť z miesta, kde nikdy pred tým neboli. Chodil som v Trnave aj k Vladovi Princovi, od neho som získaval skúsenosti a zoznamoval sa so špičkovými chovateľmi z celej republiky,“ hovorí Ján Chreno. Postupne sa začal zaujímať aj o históriu chovu poštových holubov v Trnave. Začiatky sa datujú niekedy do roku 1920, takže by sa dalo povedať, že trnavskí holubári sú najstarším dodnes organizovaným klubom chovateľov poštových holubov. „No certifikát s najstarším rokom má Liptovský Mikuláš, nám takýto priamy doklad chýba. Holubári boli v Trnave niekedy na miestach, kde je dnes nová železničná stanica. Bola to taká drevená stavba, neďaleko odtiaľ bol známy bufetový podnik s názvom Koruna. Potom sme sa presťahovali na Hlbokú, kde vtedy boli len rodinné domy, tehelňa a dlhá cesta. Ešte sme medzitým boli na jednom mieste – pri kine Sloboda, tam sme mali aj drobnochov a na tomto mieste sme aj košovali – to je profesionalizmus medzi holubármi, keď sa nasadzujú holuby na závod. Tam zapíšu holuba na kontrolný list – rok narodenia, číslo spolku, aj holuba, číslo závodnej gumičky, ktorá sa mu navlečie na krúžok. Tieto údaje má holub na rodovom krúžku, ktorý dostane pri narodení. Kontrolný list podpíše trojčlenná komisia, holuby sa nasadia do prepravného koša, a ten sa potom naloží do auta, ktoré prevezie aj tritisíc holubov na vypúšťacie miesto.“

Mal Thatcherovú, aj potomkov Mercedesu

Postupným získavaním skúseností sa Ján Chreno dostával aj medzi renomovaných chovateľov, a to vďaka početným účasťami na výstavách najmä v zahraničí. „Sú to krásne spomienky, napríklad v roku 1986 som vyhral národné preteky Koblenz, aj ten holub sa tak volal. Kedysi bolo v Trnave viac ako štyri desiatky aktívnych chovateľov poštových holubov. A ako je to dnes? „Dnes máme v klube jedného pätnásťročného chlapca, ale je to skôr výnimka. Asi by bola potrebná väčšia propagácia chovu holubov. My sme boli k tomuto koničku až vášnivo pripútaní, pamätám sa, ako sme aj s kolegami kedysi chodili 'oberkovať' kukuricu na polia, vtedy sa to ešte dalo, alebo celý rad zážitkov z pretekov. Dnes sa mi zdá, že prevláda v chove skôr komerčné využitie, mnohí skôr myslia na to, ako by mohli z holubov čo najviac vyťažiť. My sme holubom venovali každú minútu života.“

Medzi holubármi je obľúbená aj téma pomenovania holubov. „Napríklad, meno Mercedes – mám po ňom vnukov a vnučky (holubov). To je holub poľský, ktorý bol na olympiáde v Anglicku v Blackpoole v roku 1998 a vyhral olympiádu. Nemci chovateľovi Handerekovi A-W zaňho ponúkali peniaze, a potom aj auto – mercedes, on však toho holuba nepredal, lebo si ho vážil a poznal jeho poctivo nalietané výsledky. Motivácia vzniku mena holuba je rôznorodá. Napríklad, ja som mal ako chlapec holubov Zálesáka, Olejára a Maznáka. Zálesák chodil vždy neskôr, túlal sa niekde. Olejár vždy prišiel zašpinený od oleja, pretože išiel cez Moravu a Gbely, kde boli naftové ložiská, tam sa vždy zastavil niekde sa napiť vody a prišiel celý špinavý. Maznák bol rozmazaný, lietal okolo mňa a zobákom mi česal vlasy. Keď priletel zo závodu, hneď mi sadol na plecá a tešil sa – a ja s ním, že sme zasa spolu. Na začiatku som si najviac cenil holuba s menom Krišťál. Ako ročný vyhral derby závod ročiakov a získal krišťálový pohár. Neskôr patril medzi piatich najvýkonnejších holubov v oblasti. S ním som zaznamenal najväčšie úspechy v roku 1986. Potom som mal aj Thatcherovú. To bola nekompromisná holubica, ktorá ako ročná porazila celú oblasť, keď sa jej liahli mláďatká.“

Kamaráti sa nepredávajú

„Najväčšie úspechy mi však priniesol holub Superstar, ktorý sa narodil v roku 1998 a mal číslo krúžku 21-7933. Za život sa umiestnil 60-krát, získal mnoho špičkových cien, nalie-

tal v percentách 25 tisíc kilometrov z každej trate, ale najradšej mal dlhé od 700 až nad 1 000km vzdušnou čiarou. Dokázal bojovať v nečase, v daždi, vo veľkých horúčavách a vždy bol spoľahlivý. Nedá sa opísať, akú má holub lásku k domovu, tento bol trikrát na celoštátnej výstave, vždy bol výborne ohodnotený a patril medzi najlepších vo svojej kategórii. Za tohto holuba mi skutočne ponúkali veľké peniaze. Práve v súvislosti s ním som už viackrát povedal, že kamaráti sa nepredávajú. Keď taký holub porazí štyritisíc holubov, to je pán holub, je to veľký úspech (smiech)! Na margo rôznych súťaží však pripomína, že dobrý holubár musí vedieť aj prehrávať, pretože je veľmi veľa faktorov, ktoré ovplyvnia úspech. „Aj mňa sa neraz pýtajú, prečo sa nehnevám, keď moje holuby nemajú občas taký výkon, ako by som si predstavoval. Podáme si medzi chovateľmi ruky a povieme si, veď nepodarilo sa teraz, azda sa podarí nabudúce.“

Súťaživé spevavce

Nielen holuby sú doménou Jána Chrena. Postupne sa začal venovať aj okrasným a spevavým vtákom, zväčša kanárikom. Už v roku 1988 bol majstrom okresov Trnavy a Trenčína na súťaži v Novom meste nad Váhom. Aj keď spevavé kanáriky nepatria k tým najkrajším, vyskytujú sa len vo farbe žltej, zelenej alebo strakaté, žltozelené, ich chov Jána Chrena veľmi bavil. „Spievanie u kanárikov sa dosahuje zatemňovaním. Keď sa k nim znova dostane svetlo, tak si začnú spievať. Volajú sa dutospevce alebo Harzke. O ich vyšľachtenie sa zaslúžili najmä baníci, remeselníci, ľudia s okolitých usadlostí pohoria Harzu. Tu sa mestečko Andreasberg s okolím stalo kolískou spevavých kanárikov, ktorých sláva sa rozšírila do celého sveta. V Trnave choval kanárov aj Anton Lehuta. Keď šiel na súťaž, poprosil som ho, či by nevzal aj jedného môjho kanárika. Zdal sa mi taký iný, spieval hlboko, akoby zamilovane. No a podarilo sa. Rok 1988 bol pre mňa šťastný, vylietal som prvýkrát majstra Trnavy v konkurencii asi 40 chovateľov, a v tom čase sa mi narodil aj tretí syn Dárius. Vtedy som mal už veľké skúsenosti s chovom papagájov. Veď ich chovám od príchodu z vojenčiny, čo bolo takmer pred štyridsiatimi rokmi. Asi na mňa veľmi vplyvujú krásne veci, krásne živočíchy...“

Krásu hľadá aj v zberateľstve

Ján Chreno je však nielen úspešným chovateľom holubov a kanárikov, ale venuje aj sa aj zbieraniu známok a vzácných mincí. „Je to podobné ako pri chove. Mal som z toho veľkú radosť. A keďže mám rád aj históriu, ideálne sa to dopĺňa známkami a mincami. Vždy, keď som cestoval, zastavil som sa v múzeu či v galérii, pretože aj obraz má istý dej. A známka, to je vlastne obraz v malom. Cez známky sme sa ako deti učili spoznávať svet, okrem toho mi približovali umelecké diela, zvieratá a históriu. Kedysi nebolo toľko možností ako dnes, pokiaľ ide o cestovanie, koničky, tak sme sa tešili aj z takýchto drobností. Podobne to bolo s numizmatikou. Od roku 1988 som bol v novom zamestnaní v jednom podniku a tam sa to všetko začalo. Mamička mi raz dala mincu z roku 1660 a vďaka nej som začal premýšľať aj týmto spôsobom – ako sa cez mincu či platidlo dozvieme o histórii – a opäť je to aj vizuálna krása.“

Ako sme sa dozvedeli od Jána Chrena, v Trnave sa stretávajú nielen milovníci známok, ale aj numizmatiky. Dokonca organizujú aj numizmatické burzy, kde môžu záujemcovia o určenie hodnoty mincí prísť a poradiť sa s odborníkmi. „Máme predsedu pána Kollára a Ivan Špakula je tajomníkom, a teda on vie skutočne každému poradiť. Jedenkrát do mesiaca bývajú aj spoločné stretnutia numizmatikov v budove Katolíckej jednoty naproti starej poliklinike. Ja veľké rarity nemám, to skôr moji kolegovia, ktorí už zbierajú mince dlhé roky a sú aj oveľa starší. Zaujímavé sú však aj relatívne nové mince. V roku 1993 bola napríklad vydaná minca Svätopluka a každoročne vychádza veľa pamätných mincí, napríklad vzácna je strieborná minca razba košických dukátov alebo Vlkolínec či Spišský hrad.“

Text a foto: Martin JURČO

Naša cesta k cieľu

Modernizujeme dopravnú sieť Slovenska, vytvárame pritom množstvo pracovných príležitostí, ideme za lepším prístupom k slovenským regiónom a za následným ekonomickým prínosom pre všetkých.

Vieme, kam chceme ísť, a vieme, ako sa tam dostať.

EURÓPSKA ÚNIA

Operačný program Doprava je spolufinancovaný
z Európskeho fondu regionálneho rozvoja a z Kohézneho fondu.

OPD
DOPRAVA 2007-2013
operačný program

Ľudia a udalosti v histórii Trnavy február 2010

- 1. 2. 1770** – V Trnave umrel ostrihomský kanonik a titulárny biskup Pavol RÉVAY, podporovateľ cirkevného školstva, ktorý venoval nemalé sumy na trnavský seminár i na kapitulnú knižnicu (340. výročie).
- 3. 2. 1870** – V Trnave umrel národno-kultúrny dejateľ a cirkevný hodnostár Pavol František GOMBÁR, vicerektor seminára a podporovateľ slovenskej spisby (140. výročie).
- 5. 2. 1750** – V Trnave sa narodil národný buditeľ, člen Slovenského učeného tovarišstva, náboženský spisovateľ, prekladateľ a kňaz Matej KYSELÝ, najbližší spolupracovník Juraja Fándlyho a korektor jeho tlačí, ktorý študoval na Trnavskej univerzite (260. výročie).
- 5. 2. 1975** – V Trnave umrel historik, univerzitný profesor, publicista a člen františkánskej rehole Stanislav Létus DANIŠOVIČ, rodák z Bolerázu, ktorý študoval na gymnáziu v Trnave, kde neskôr aj učil (35. výročie).
- 6. 2. 1985** – Pri príležitosti 350. výročia založenia Trnavskej univerzity vyšla dvojkorunová poštová známka s pohľadom na historické jadro mesta (25. výročie).
- 8. 2. 1910** – Pred 100 rokmi v Zelenči sa narodil univerzitný profesor a dekan Cyrilometodskej bohosloveckej fakulty v Bratislave Cyril DUDÁŠ, absolvent trnavského gymnázia (100. výročie).
- 9. 2. 1690** – V Trnave umrel profesor Trnavskej univerzity a jej trojnásobný rektor Michal GRIBÓCI (320. výročie).
- 9. 2. 1910** – V Trnove sa narodil literárny historik a bibliograf Imrich KOTVAN, ktorý pôsobil ako gymnaziálny profesor v Trnave (100. výročie).
- 13. 2. 1840** – Za trnavského mešťana bol prijatý lekár František HUBERT (170. výročie).
- 14. 2. 1890** – V Podbrezovej sa narodil publicista a pracovník Spolku sv. Vojtecha v Trnave Ján GÁL-PODDUMBIERSKY, autor dvojväzkovej práce o slovenských dejateľoch (120. výročie).
- 14. 2. 1960** – V novozaloženom Krajevom divadle v Trnave sa uskutočnila prvá premiéra s hrou Pod starými jaseňmi od V. Lubimova (50. výročie).
- 15. 2. 1915** – V Ľuboticiach sa narodil historik, pedagóg a predseda trnavskej pobočky Slovenskej historickej spoločnosti pri SAV Andrej ČIRČ, autor viacerých štúdií z dejín Trnavy, ktorý pôsobil v Trnave ako asistent na katedre histórie PdFUK (95. výročie).
- 17. 2. 1660** – Univerzitné konzistórium v Trnave posudzovalo priestupky, ktorých sa dopustili viacerí študenti počas fašiangov a dvoch hlavných vínnikov odsúdilo na verejné bičovanie (350. výročie).
- 21. 2. 1870** – V Trnave sa narodil zvonolejár a spolumajiteľ továrne na stroje Fridrich Vilhelm FISCHER mladší (140. výročie).
- 21. 2. 1975** – V Trnave umrel univerzitný profesor a odborný publicista Ján VELLKANIČ, ktorý postupne prednášal na Pedagogickej škole, Pedagogickom inštitúte a PdFUK v Trnave (35. výročie).
- 24. 2. 1930** – V bývalom trnavskom kine Rádio uviedli film Biele tiene, ktorý bol prvým zvukovým filmom v Trnave (80. výročie).
- 25. 2. 2005** – V Trnave umrel športovec, hádzanársky brankár a neskorší tréner Marián HIRNER, hráč Lokomotívy Trnava, reprezentant a dvojnásobný víťaz ankety o najlepšieho hádzanára Slovenska i Československa (5. výročie).
- 26. 2. 1900** – V obci Valaská sa narodil kultúrny historik, filológ, bibliotekár a publicista Anton Augustín BANÍK, ktorý pôsobil v Trnave ako archívár Spolku sv. Vojtecha a kustód Osvaldovho múzea (110. výročie).
- 26. 2. 1910** – V Trnave sa narodila spisovateľka, dramatička a prekladateľka VIERA MARKOVIČOVÁ-ZÁTURECKÁ (100. výročie).
- 27. 2. 1925** – V Číferi sa narodil literárny historik a kritik Oskár ČEPAN, ktorému bolo roku 2006 udelené Čestné občianstvo mesta Trnava in memoriam (85. výročie).

Imrich Ikrényi: „Nebol som odbojár, ani hrdina“

Len máloktoľ Trnavčan vie, že prvým predsedom Národného výboru mesta Trnavy po relatívne slobodných voľbách v roku 1946 bol Imrich Ikrényi, ktorý vystriedal komunistu Jána Kleštinského. Dokladom toho je aj heslo na tabuli vo vstupnom priestore radnice. Je veľmi potrebné spomenúť si a poďakovať ľuďom, ktorí v neľahkej povojnovej dobe vystavili svoj život, ako aj život rodiny represiiám v záujme demokracie a lepšieho spoločenského poriadku. O sebe hovoril, že nebol odbojár, ani hrdinom, iba vždy sympatizoval so slabšími, napadnutými a utláčanými. Vo svojich spomienkach, ktoré čakajú na vydanie, okrem iného napísal, že lepšie urobili tí, ktorí odmietli politické funkcie. Spomienky boli podkladom na napísanie tohto článku, kde je spracovaný úsek života Imricha Ikrényiho v čase vojny, povojnovom období a väzenia.

Očakávanie nového života

1. časť

Pokiaľ Nemecko v Európe víťazilo, až do roku 1943, Slovensko bolo tichým ostrovom, bezpečným zázemím. Keďže Nemci za všetko dobre platili, ľudia boli spokojní. Všetci doma – nevojaci aj vojaci – mohli iba sledovať peklo rozpútanej totálnej vojny. Pretože sme boli príslušníkmi národa, s ktorým mohol ktokoľvek manipulovať, iba sme dúfali v prežitie.

Najsmutnejšiu úlohu musela vláda zohrať na nátlak Hitlerovej ríše pri transportovaní židov do táborov. Zo známych dôvodov sa verejná mienka nemohla prejaviť v prospech židov, ale našli sa odvážni jednotlivci, ktorí im pomáhali s nasadením vlastného života. Hrozné bolo dívať sa na odviečenie tých najúbohejších, lebo boháči zavčas zmizli za hranice alebo mali vo vreckách výnimky prezidenta Tisa. Aj tak to boli len časenky na odklad.

Nemcom čakala spravodlivá odplata. Krutá ruská zima a zúfalý ruský človek, ktorý už mal v sebe len posledné vzopätie, posledný vzdor, a to vystaviť účet Nemcom za všetko.

Šialenstvo sa chýlilo ku koncu, pád Hitlerovej tretej ríše bol jasný, nebolo však jasné, nakoľko víťazné opojenie pomúti rozum spojencom. Moc zaslepuje.

O čo ešte išlo Nemcom? Prečo kládli západným mocnostiam taký silný odpor? Mala sa splniť Goebelsova vyhrážka, že ak Nemecko padne, poriadne tresne za sebou dverami.

V skutočnú inváziu verili len prví pozorovatelia v skalných opevneniach. Ich hláseniu neverili ani Rundstedt, hlavný veliteľ západnej armády, ani Hitler. A potom to bol obraz ako z apokalypsy. Námorná pechota sa vrhala v plnej výstroji do mora ešte pred brehmi, skôr ako sa prisunuli umelé prístavy. Svitanie bolo zatemnené transportnými lietadlami s výsadbami.

Vo februári 1945, v snehovej čľapkanici, už odchádzali karavány nemeckých usadlíkov so svojim majetkom na západ. A za nimi nemecká armáda. Kanóny ťahané koňmi ustupovali v neuveriteľnom poriadku. Imrich Ikrényi chcel zachrániť čosi z majetku, ale schovával to, čo bolo najmenej potrebné skrývať – knihy. Slovenský štát bol totalitný, ale oproti nemeckému mal umiernenější režim. Čechoslováci mohli skoro verejne diskutovať proti spomínanému režimu. Mnohí pomáhali povstaniu. Zámožní roľníci – republikáni – ochotne dávali obilie i peniaze, ktoré odovzdali povstaleckým spojkám. Zvlášť Ikrényiho priateľ Karol Fojta bol veľmi činný, neskôr však odsúdený do väzenia. V Trnave dávali peniaze i komunistickým spojkám, napríklad Augustínovi Kubánovi. V posledných dňoch vojny bol zaistený a z koncentračného tábora sa viac nevrátil. Z Fabokovej rodiny z dvora Rybníčky v Krupej odišla celá rodina. Cestou vnútenej správy sa podarilo statok rodine uchovať. Keď hospodárstvo už vo frontovej linii obsadili Nemci, správali sa v ňom, akoby ani majitelia nebojovali v povstaní proti nim.

V Trnave bolo veľmi málo komunistov. Odbojové skupiny občianskych strán však mali s nimi dohodu. S približujúcou sa Červenou armádou sa ich šance zvyšovali, a podľa toho aj konali. Pre mesto bolo dohodnuté paritné zastúpenie v jeho budúcej správe. Už bolo jasné, že pri konečnom lámaní chleba bude musieť budúca vláda ustupovať nie našim komunistom, ale tým, ktorí budú nastolení Červenou armádou.

Počas jarných nocí už bolo počuť sovietske tanky, akoby v noci traktory orali. Keď na mesto začali padať prvé bomby, Ikrényi naložil deti a manželku na sedliacky vozík pod perinu a odviezol ich do rodnej obce, Hrnčiaroviec. Neboli si istí, či Nemci pri ústupe nebudú brať mužov so sebou. V rannom úsvite videli točiace sa pancierové Tigre, akoby sa zvíjali v posledných krčoch. Obec sa budila v čase veľkonočných sviatkov do neuveriteľného ticha. Prví vbehli do ich útočiska u Hrdínov ruskí kozáci v skutočných papachách. Tetke Hrdinovej šabľami vytiahli z veľkonočnej polievky všetky sliepky, popýtali sa, či „jest German“ a cválali do Trnavy.

Ešte predpoludním sa Ikrényi na bicykli pokúsil dostať s postupujúcimi oddielmi do mesta. Hneď ho oslobodili od bicykla, ale vzali ho do obrneného voza a vtisli mu do ruky balík ruských papirosov. Keby nebolo ležiacich Nemcov v priekope, dokonávajúce kone, všetko bolo tiché, vyzeralo by to ako idyla. Most už bol vyhodенý, ale plytká voda nebola prekážkou postupu. Do ich Weislovej ulice vedľa Trnávky od Modranky ako prví prišli kozáci. Pravdepodobne preto sa dnes volá Kozácka. Ich domová bránka bola vysadená, v záhrade kone, v byte ruskí vojaci, v spálni nevybuchnutý granát. Stačil preraziť povalu, odraziť kus nočného stolika a akoby zázrakom zostal trčať na parketách. Boli to vojaci Malinovského jazdy, kozáci a Kirgizi, ktorí prišli na nízkych konikoch z Maďarska.

Liehoviny boli zakopané, vína a údenín, čo boli v suteréne domu, sa ani nedotkli, ani tam nevošli. Neskôr zistil, že od šatstva ho oslobodili naši ľudia. Ale bol ako vo sne, nič mu nechýbalo, bol presvedčený, že ich čaká celkom nový život. Aký to bude život? Rozhodol sa priviesť rodinu späť. Bratanec z Hrnčiaroviec mu požičal koňa a voz. V nepredstaviteľnom chaose a zmätku, keď ešte na Trnavu dopadali delostrelecké granáty Nemcov, sa predierali domov. Keď sovietski vojaci videli spod perín vykukovať detské hlávky, robili im cestu bez toho, aby sa pozreli, čo je ešte pod perinou. Deti vyvolávali úsmev na tvárach fúzatých a ošľahaných kozákov. Ako by sa asi zachovali, keby tam zbadali dve mladé ženy, manželku Imricha Ikrényiho a jej sestru?

Jubileum mesačníka Kultúra a život Trnavy

Sedemdesiate roky uplynulého storočia boli v znamení tzv. normalizácie, ktorá sa nevyhla ani Trnave. Po závanе čerstvého vetra slobody z konca 60. rokov zahalila celú dekádu do smutného šedivého oparu. No práve na začiatku tohto obdobia pred štyridsiatimi rokmi začal v januári 1970 vychádzať v Trnave mesačník Kultúra a život Trnavy, ktorý patrí k najsvetlejším plodom tejto inak dosť smutnou a sklúčujúcou atmosférou sa vyznačujúcej éry.

„Kážetko“, ako časopis mnohí čitatelia familiárne nazývali, sa stalo v dvoch nasledujúcich dekádach so svojim atypickým štvorcovým formátom a farebnou obálkou verným spoločníkom obyvateľov Trnavy. Tak ako to malo vo svojom názve, na svojich tridsiatich šiestich stranách pravidelne každý mesiac fundovane mapovalo život mesta, jeho kultúrne i športové dianie a nezabúdalo ani na jeho bohatú históriu.

„Bol to malý zázrak, že Trnava mala mestský časopis na takej úrovni, ktorú nám v tom čase mohli závidieť mnohé významné slovenské mestá. Myšlienka zrodu mesačníka vznikla ešte v roku 1969 z iniciatívy vtedajšej riaditeľky trnavského Mestského osvetového strediska Anny Valovej, ktorej sa podarilo vytvoriť vhodné spoločenské, politické, ekonomické a kultúrne zázemie pre nové médium,“ povedal nám Peter Horváth, ktorý stál pred 40 rokmi nielen pri zrode tohto mestského časopisu, ale bol aj prvým predsedom redakčnej rady a neskôr ako člen redakčnej rady po celý čas jeho existencie prispieval do neho článkami.

„Ešte i dnes pri listovaní jednotlivými ročníkmi tohto mesačníka môžu čitatelia, ale i bádatelia, historici a novinári nájsť unikátne dobové, historické, či špecifické informácie a údaje, ktoré sú pre komplexné poznanie historických súvislostí Trnavy nevyhnutné. Samozrejme, že ani Kultúra a život Trnavy sa počas dvoch dekád svojej existencie nevyhla boju s rôznymi prekážkami, drobným prešľapom či ideologickým invektívam, ale vnútorné myslenie teamu kážetkárov, ktorí tvorili časopis, bolo vždy na jednej vlne. Ak k tomu pridáme skutočnosť, že časopis bol pre čitateľov dlho zadarmo (neskôr stál 2, potom 3 koruny), je až neuveriteľné, že sa pri všetkých pohnutých politických zmenách darilo aj napriek materiálnym ťažkostiam zabezpečovať jeho vydávanie. A navyše, v tom čase neboli počítače. Všetky príspevky sa poctivo klepali na písacom stroji a často sa z večera do rána na kolene vyrábala dôležitý aktuálny príspevok. Až 80% príspevkov nebolo honorovaných. Pritom sa nik nesťažoval a jedinou mimoriadnou odmenou redakcie a vybraných dopisovateľov bolo, že ich v Deň tlače pozval nejaký funkcionár mesta a okrem pekných slov ich ponúkol dvomi chlebičkami, kávou a dvomi deci vína,“ pokračuje vo svojich tak trochu nostalgických spomienkach Peter Horváth.

Medzi prvými aktívnymi spolupracovníkmi redakcie mesačníka KaŽ boli MUDr. Bohumil Chmelík, ďalej akad. maliar Emil Paulovič, lekár – karikaturista MUDr. Ivan Košický, Miško Tomašovič, atď. Prvú grafickú úpravu robila Ria Dóková, fotografie dodávali Jozef Filípek, Peter Babka, Miroslav Malacký a Rozália Mikušová. Keď neskôr pribudli kvalitní novinári ako Edo Krištofovič, Michal Drábik, Dáša Ondrušková, Mária Ševčenkova a Oľga Dubovská, redakcia sa sprofesionalizovala. K pravidelným dopisovateľom patrili napríklad známy historik Jozef Šimončík, ďalej Hadrián Radváni, Ivan Bajo, Jaro Lieskovský, Silvia Čordášová, Edita Bugalová, Margita Dzurillová, Astéria Kufelová, Robert Vavro, František Hlavička, Václav Dostál, Peter Radványi, Silvester Korec a desiatky ďalších.

Paradoxne, tento jedinečný časopis, ktorého obsah bol závislý od vtedajšej ideológie len v nepatrnnej miere a ktorý bol vzorom aj pre iné mestá, neprežil rok 1989 a s príchodom nových pomerov zanikol v spleti „samizdatovej tvorby“. Niekoľko nadšencov na čele s Petrom Horváthom sa síce pokúsilo roku 1992 obnoviť jeho vydávanie v zmenenom formáte pod názvom Trnava, život a kultúra, ale po siedmich číslach časopis definitívne skončil.

No keďže v Trnave podobný časopis chýbal, ambíciu nadviazať na jeho tradíciu majú naše Novinky z radnice, ktoré získali ocenenie na oboch doterajších ročníkoch celoštátnej súťaže Miestne noviny. P.R.

Západné krídlo radnice je pamiatkou roka 2008

Západné krídlo trnavskej radnice získalo cenu Fénix v súťaži Kultúrna pamiatka roka 2008, vyhlasovanej Ministerstvom kultúry SR. Rovnaké ocenenie v konkurencii trinástich slovenských pamiatok bolo koncom novembra 2009 udeľené historickému centru Banskej Štiavnice, stredovekej kaplnke hradu v Ľupči a Premonštránskemu kostolu sv. Trojice v Košiciach.

Donedávna sa predpokladalo, že pôvodná, najstaršia budova trnavskej radnice zanikla počas neskorších prestavieb. O to väčšie bolo prekvapenie odborníkov, keď vysvitlo, že je zachovaná v plnom objeme v južnej časti dnešného západného dvorového krídla radnice. Je pochopiteľné, že mestská samospráva sa bez váhania rozhodla pre náročnú kompletnú rekonštrukciu tohto objektu, ktorý je unikátom v rámci celého Slovenska.

Pri obnove bola zakonzervovaná najlepšie zachovaná goticko-renesančná etapa s nálezmi pochádzajúcimi z doby vzniku radnice v počiatkoch mesta, zachované boli aj hodnotné mladšie nálezy. Popri konzervácii tohto stavu sa v niektorých prípadoch uskutočnila náznaková rekonštrukcia pôvodného vzhľadu. Išlo najmä o obnovu barokového výrazu fasád žalára a o navrátenie vežičky nad kaplnkou, odstránenej v období neoslohov. Uplatnená metóda si vyžiadala len drobné úpravy, ktorými sa odstránili rušivé zásahy do slohovej dispozície a výrazu. Všetky hodnotné historické konštrukcie a slohové prvky zostali zakonzervované a prezentované

v pôvodnom výraze. V celom objekte bola zachovaná a zakonzervovaná aj kompletná stratigrafia slohových omietkových vrstiev, čo je v súčasnej praxi obnovy pamiatok ojedinelý fenomén. Použitie nových materiálov a technológií bolo pri obnove obmedzené na minimum.

Najväčší podiel tvorili umelecko-remeselné práce, ktoré boli vykonané v nadštandardnej kvalite. Sústredili sa na obnovu všetkých slohových detailov ako sú dverné výplne, okenné výplne, tehlové dlažby a drevené dlážky, kamenné šambrány okien, kúreniskové otvory a portály, kovové dvierka a mreže, omietkarské a štukatérske práce.

Výsledný stav objektu umožňuje kvalitnú prezentáciu budovy typu stredovekej radnice ako celku. Podáva informáciu ako o pôvodnom dispozično-priestorovom riešení, tak aj o výraze interiéru a exteriéru. Najvzácnejším obnoveným prvkom z doby vzniku je trojdielna gotická okená zostava v radnej sieni na poschodí, s pôvodnými kamennými profilovanými šambránami, smerujúcimi dnes do interiéru žalára dostavaného v baroku.

Kvalitou umelecko-remeselnej obnovy sa vyznačuje aj konzervácia pôvodných maltových povrchov tehlových rebier a klenby suterénu.

Mimoriadnu hodnotu má aj barokový žalár, kde sa zakonzervovalo pôvodné dispozično-priestorové riešenie so zaklenutými malými celami a miestnosťou pre žalárnikov, s trámovým stropom, pri ktorej je umiestnený masívny otvorený komín. Priestory dávajú odpoveď aj o spôsobe vykurovania jedným spoločným vykurovacím telesom pre dvojicu ciel. Opravené sú aj kompletne zachované pôvodné dlážky z drevených fošni, drevené schodiskové stupne a tehlové dlažby v komunikačných priestoroch. Umelecko-remeselne boli obnovené zvyšky dvoch gotických štítov vťahnutých dnes do interiéru podkrovia, ďalej viacero masívnych barokových komínov a tiež barokovo – klasicistický krov severnej časti. Konzervačný prístup sa uplatnil aj pri obnove podkrovia, určených dnes na kultúrno-spoločenské využitie.

Život v západnom krídle

Udelenie ceny Fénix v súťaži Kultúrna pamiatka roka 2008 je ďalším záväzkom pre mestskú samosprávu, aby po zrekonštruovaní aj dôstojným spôsobom využila a prezentovala Trnavčanom i návštevníkom mesta jedinečné priestory svojho najstaršieho sídla. Vzhľadom na hospodársku krízu, ktorá citelne stlačila mestský rozpočet, však zatiaľ nie je možné zrealizovať v plnej miere pôvodné predstavy o jej využití ako priestoru na atraktívnu historickú expozíciu poskytujúcu živú predstavu o využívaní tohto objektu v minulých storočiach. Z rovnakých dôvodov nie je zatiaľ možné prijať na plný úväzok ani odborného pracovníka garantujúceho vysokú úroveň kultúrnych podujatí, ktoré by sa mohli v týchto priestoroch uskutočňovať, a ani mana-

žéra, ktorý by túto činnosť organizačne zabezpečoval.

Mestský magistrát však vyvíja snahu, aby západné krídlo aj v týchto nepriaznivých podmienkach žilo kultúrnym životom. Pilotným kultúrnym podujatím v romantických podkrovných priestoroch bol prvý ročník súťažnej výstavy umeleckých fotografií pod názvom Genius loci Trnavy, ktorú samospráva vyhlásila pri príležitosti 770. výročia slobodného kráľovského mesta. V januári sa skončil už druhý ročník tejto výstavy, a práve v týchto dňoch tu môžu milovníci umeleckej fotografie vidieť výstavu členov trnavského fotoklubu Iris s názvom Retrospektíva. Na marec je pripravená benefičná výstava detskej výtvarnej tvorby žiakov Oksany Lukomskej a vo výhlade je aj viacero ďalších výstav.

Objekt sa stal vhodným priestorom aj na podujatia organizované Trnavským literárnym klubom. Pod názvom Na západnom krídle múzy sa tu už minulý rok začal voľný cyklus literárno-hudobných podvečerov, a v decembri sa uskutočnil druhý ročník adventného večeraincipovaného ako príležitosť na predsviatocné zamyslenie spojené s hudbou a poéziou. Na nasledujúcich riadkoch prinášame reflexiu na ostatné dve zo spomínaných podujatí od Trnavčana, dlhoročného novinára a spolupracovníka redakcie Roberta Vavra. -eu-

Chirurg, ktorý kreslí mapu človeka

Lanský rok ma obohatil a potešil vzdelaný, no predsa pokorný pozorovateľ dejov i vlastného vnútorného sveta Miroslav Danaj a jeho Roztratená nahota (Vydavateľstvo Matice slovenskej, 2009). Stretnutie s jeho poéziou v západnom krídle radnice ponúklo umenie, šľachetnosť a noblesu. Napokon, autor je vo veku, ktorý ho pred-

určuje na zreľú výpoveď. Danajova poézia naozaj hľadá človeku priamo do očí.

Tak ako jeho milovaný Jacques Prévert sa nikdy neschováva za slová, ktoré nám hovoria: dáva sa nám, odhaľuje sa. Práve Prévert bol básnik, ktorý snáď najživiteľnejšie túži po šťastí všetkých dobrých ľudí a dôsledne sa o to usiloval aj vo svojej poézii. Prévert mal svoje koláže, Danaj má aforizmy, a pri jeho spomienke na Susinu sa nedá nespomenúť Prévertova veľká láska k jednému veľmi nečistokrvnému psovi, do smrti prikreslil pod svoj podpis psíka.

Profesor, chirurg MUDr. M. Danaj, CSc., veľmi dobre pozná komplikovanú gramatiku života, jeho limity a z jeho rozprávania bytostne cítiť pokoru pred ním. V tom mu s nadhľadom sekundoval aj hosťiteľ Pavol Tomašovič. Verše recitoval Vladimír Jedľovský a hudobnú kulisu ponúkli Michaela Bobeková a Marián Mrva. Básnik spomínal, ďakoval a pripomínal... Napríklad, keď som počul o jeho otcovi „predtým, keď sa naňho nepodobal“, som si jasne uvedomil, že aj po troch desiatkach rokov od smrti rodičov cítim tú úžasnú vôňu domova... Autorský výber z Danajových básní Roztratená nahota je aj graficky krásna kniha, dokonale doplnená citlivými ilustráciami Ľudovíta Hološku. Už sa teším, keď sa s nami opäť podelí o svoj vtíp a umenie vidieť aj všedné veci objavne v sľubovaných aforizmoch.

Cestou domov mi ako echo myslou lietali verše veľkého trnavského básnika Miroslava Válka: „istý chirurg nakreslil mapu človeka, no človeka znútra... boli tam priepasti i výšky.“

Z adventného stretnutia s krásou sa stáva tradícia

Súčasná Trnava je čulé mesto. Potvrdzuje to celý rad kultúrnych a spoločenských podujatí, ktoré z vlastnej iniciatívy organizujú rôzni jednotlivci, občianske združenia či inštitúcie. Mnohé z týchto aktivít prekračujú lokálny i regionálny význam,

aj keď zväčša ostávajú úplne bez reakcie celoslovenských médií. Organizátori z Klubu priateľov Trnavy pripravili už druhý rok hudobno-poetický Adventný večer v obnovenom západnom kridle trnavskej radnice. Podmanivý priestor dýchajúci históriou právom získal Cenu Fénix – Pamiatka roka 2008.

Tradične solidný tvorivý výkon predviedol autor zmysluplných zamyslení Pavol Tomašovič. Presviedčal, že Vianoce sú o radosť, ktorú rozdáваме a zdieľame. Šťastne ich prežijeme len vlastným pričinením. Aby sme neodľahčili svojmu svedomiu zase len pár centami do betlehema, na chvíľu uverili, že sme dobrí a bežali ďalej. Verše Mikuláša Šprinca recitoval Bohumil H. Chmelík, ktorý pripravil aj nevšedný podarúnek – možnosť zostaviť si vlastnú vianočnú báseň. Vznesené tóny na harfe vykúzlil Jakub Rizman.

Z bohatej sviatočnej ponuky najrôznejších umeleckých podujatí som si toto stretnutie sám sebe závidel. Ukázalo, že je tu stále hlad po umeleckom slove a túžba ho rozprávať. Chvalabohu, že o básnický mnohohlas nie je v našom meste núdza. Veď každý dobrý kultúrny zážitok prináša pozitívnu energiu, ktorá tak zdola naplňuje spoločnosť. Som si istý, že sa v Trnave nájde vždy dostatok ľudí, ktorí budú toto mesto kultúrne rozvíjať ďalej, ak nie pre nič iné, tak aspoň preto, aby sa im v ňom príjemne žilo. A aby krásu nezhltila každodennosť.

Robert VAVRO

Tibor Vokoun, herec plný nepokoja a ľudskosti

„Mám pocit, že človek, ktorý sa tu narodil, je svojmu mestu aj niečo dlžný...“

Je rodený Trnavčan. A hoci nepochádza z umeleckého prostredia, jeho rodina ho sprevádzala aj na prijímacie skúšky na herectvo. Na Vysokej škole múzických umení v Bratislave ho absolvoval v roku 1979. Potom, s krátkymi prestávkami v rokoch 1976 – 79 a v sezóne 1980/81, resp. 1982/83, pôsobil v Divadle pre deti a mládež v Trnave a dnešnom Divadle Jána Palárika. Z minulosti si diváci pamätajú jeho účinkovanie v Zelenom papagájovi, inscenácii Koniec hry, či v známej hre Kone sa striedajú. Z nedávneho obdobia to bola napríklad hra Milana Jedučiču Bola raz jedna dedina, Kafkova Amerika či Faust a Margaréta. V súčasnosti ho môžeme vidieť napríklad v hre Vrátila sa raz v noci, Cymbelin či Nosorožcovi. Okrem divadla dostal aj filmové príležitosti v snímkach zo začiatku osemdesiatych rokov Úsmev diabla či Cnosť

ný Metod alebo v televíznej inscenácii Sekera. V súčasnosti hrá v komerčnej televízii v dvoch pôvodných seriáloch, jeden je z prostredia nemocnice a kriminálnej služby. Herec Tibor Vokoun. Mnohí ho poznajú nielen ako herca, ale napríklad aj ako aktivistu v novembrových udalostiach roka 1989 či počas transformácie organizácie Slovenského divadelníctva v roku 1996.

Som zo Špiglsálu. Mal som deda pôvodom Čecha, preto moje meno nenasvedčuje tomu, že by sme boli typická trnavská rodina. Bývali sme na Štúrovej ulici. Do divadla ma priťahla sestra. Priamo do detského súboru Bzučalka, ktorú viedol vtedajší riaditeľ divadla Rudolf Debnárik. Potom som prestúpil do Vysokoškolačku pod vedením Júliusa Farkaša. Špiglsál bola stará trnavská štvrt, bolo to blízko do centra mesta. Zo starej Trnavy si dodnes pamätám cukrovarské vily. Štúrova ulica nebola vyasfaltovaná, ešte pokiaľ nezačali stavať nové sídlisko a začali staré domy búrať. Tam sme mali veľa možností pre hry – dalo sa všelikde skryť, boli tam rôzne staré pivnice. Našli sme tam veľa zaujímavých vecí, aj nebezpečných. Dokonca, jeden kamarát mal problémy, pretože našiel samopal a dal si ho do izby na stenu, čo sa vtedy veľmi nesmel.

□ Ako ste vtedy vnímali divadelný život v našom meste a ako vás to nasmerovalo k profesionálnemu divadlu?

Začínalo tu fungovať divadlo, prišli mladí, celý ročník z vysokej školy. Julo Farkaš sa dostal do divadla a pripravoval ma na prijímačky. Marika Teplicová, terajšia Jedľovská, mi tiež pomohla s rôznymi etudami, robila mi partnerku. Vyústilo to do toho, že som vyskúšal ísť na vysokú školu. Moji rodičia ma, samozrejme, odhoverali. Pamätám sa, že mama išla so mnou na prijímacie skúšky. A ako sme prechádzali tými kolami skúšok, česala ma, aby som dobre vyzeral. Postupne sa to aj jej zapáčilo, pocítila hrdosť a súhlasila s divadlom i školou. V ročníku sme boli deviat. Boris Farkaš, Peter Šimun, Marián Gejšberg, Robo Šudík. Z dievčat Anna Giertlová, Alena Semanová, Iveta Weisssová a Inge Filanová, vtedy ešte Žirková. Aj moji kolegovia časť svojej kariéry spojili s divadlom v Trnave.

Ingrid Filanová doteraz hráva, dlho bola materskou členkou divadla, Peter Šimun tu tiež dlhé roky pôsobil, podobne aj Marián Geišberg. Borisa Farkaša spájajú s trnavským divadlom mama i otec. Jeho otec tu režiroval, mama robila dlhé roky inšpicientku. Bola to taká naša milá teta Jojka.

❑ **Zelený papagáj bola jedna z progresívnych hier, ktorú vtedy uviedlo vtedajšie Divadlo pre deti a mládež. No toto divadlo bežne prichádzalo s rôznymi pozoruhodnými hrami, čo nebolo v tom čase obvyklé. Ako ste do tohto kolotoča zapadli?**

Táto zlatá éra divadla v Trnave bola poznamenaná aktivitami dvoch skvelých režisérov – Blaha Uhlára a Juraja Nvotu. Samozrejme, s hercami, ktorí tiež prišli ako osadenstvo celého jedného ročníka – povedzme nebohý Marián Zednikovič, Zuzana Kronerová či Anna Šišková. Pretože som sa nedostal na školu hneď, ale zobrali ma až na odvolanie, bol som dva mesiace v divadle akýsi kandrdas. Nosil som všeličo po javisku, občas som si nejakú drobnosť zahrál. A tak som sa postupne dostával do divadla, a ako Trnavčana ma to tam aj veľmi ťahalo.

❑ **Encyklopédie však píše, že ste natrvalo pôsobili v divadle v Trnave až od roku 1983.**

Boli tam hluché obdobia, veľmi krátke, keď som koketoval s angažovaním v rôznych iných divadlách – s Nitrou, Zvolenom, Košicami, či Martinom. Ale boli to také kratučké prestávky, a nakoniec som zakotvil tu. A zostal som tu dodnes. Hoci – pokiaľ ide o terajšiu situáciu, je to veľký rozdiel pre nás, ktorí sme zažili tú spomínanú zlatú éru. Mám pocit, že aj ľudia, ktorí chodia dnes do tohto divadla, sú trochu sklamaní, pretože dramaturgia je trochu nekonceptná, neexistuje marketing. Jednoducho, divadlo nemá smerovanie, je to všetko náhodné. Vždy som bol do všetkých štrajkov a do prevratov aktívne zapojený, pretože som bol vždy nepokojný a nespokojný. Ale nespokojnosť asi človeka ženie dopredu, patrí to k životu. Ako hovoril pán režisér Karol L. Zachar, pokiaľ je divadlo o bavkaní, o priestore, kde si ľudia rozumejú, o práci, ktorá ich baví a sa ňou bavia, pokiaľ je zamestnanie pre nich koníčkom a odreagovaním ambícií, tak je to dobré. Ale pokiaľ sa to stane nutnosťou, tak je zle.

❑ **Vaša generácia zažila aj silnú éru slovenského filmu. Vyrábalo sa niekoľko desiatok filmov ročne, boli rôzne filmové štúdiá. Dnes sa cez televíznu prácu opäť vraciate aj k nakrúcaniu. Diváci vás môžu okrem divadla vidieť napríklad aj v komerčnej televízii, a to hneď v dvoch seriáloch.**

Bolo to pekné obdobie hneď po škole, keď som mal možnosti zahráť si veľké filmové postavy na Kolibe, alebo ma veľmi využívalo aj vtedajšie filmové štúdio Gottwaldov. Teraz sa mi to akoby vrátilo so spomínanými seriálmi. Myslím, že televízia je obrovské médium. Uvedomujem si, že herci, ktorí sa nemôžu prezentovať v takomto médiu, sú o niečo ukrátení. Sú málo známi, málo viditeľní. Sám to vidím na sebe, že herec môže hrať v dajakom vidieckom regionálnom divadle aj tridsať rokov, ale pozná ho hádam len pár uvádzačiek v tom konkrétnom meste. Odozva, akú teraz zažívam, v divadle herec nezažije. Je to úplne iné, ľudia mi píšu listy, zastavujú ma na ulici a delia sa so mnou o svoje zážitky. Myslím, že je to zaujímavá práca, no bohužiaľ, v porovnaní s takou výrobou aká bola v minulosti na Kolibe, sú dnešné podmienky obmedzené z časového i finančného hľadiska. Ale ďakujem aj za takúto príležitosť. Myslím, že je to šanca nielen pre mňa, ale aj pre ďalších hercov z regionálnych divadiel, ktorí sa nemajú kde prezentovať, pretože v každom diele sa vyskytne zhruba päť postáv a v celom seriáli je ich okolo 140, a to je relatívne dost.

❑ **Niektorí však takéto účinkovanie považujú za plytké, pre herca neobohacujúce, a prácu pre dnešné televízne seriály skôr vnímajú ako mrhanie talentom...**

Samozrejme, aj scenáre majú chyby. Je to však výzva aj pre herca, aby sa tam snažil niečo doložiť a pridať. Napríklad, pri poslednom seriáli uprostred chvatu, s ktorým bolo naštartované nakrúcanie, nebol čas si niečo povedať o charakteristike postáv. V jednotlivých dieloch sme si tie postavy poľudšťovali, pridávali niektoré drobné nedokonalosti a chybičky, ktoré má každý človek a každá postava. Napríklad, ja som si vymyslel, že si neviem zapamätať mená. Zrazu tá moja postava dostala trochu iný ráz. A snažili sme sa tam dodať aj trochu humoru, aby to nebolo len suché vyšetrovanie – keďže ide o detektívny seriál.

❑ **Niektorí herci sa pokúšali po novembrovej revolúcii aj podnikáť. Časť z nich sa k umeleckej práci vrátila, iní sa to snažia sklíbiť. Vy ste po revolúcii mali zoznamovaciu agentúru. Čo vám dala takéto skúsenosť a ako vás obohatila aj v hereckej práci?**

Mama to začala cez jedného Švajčiara. Skúšali sme aj tieto aktivity ako zoznamovacia agentúra medzi Slovenskom, Nemeckom a Švajčiarskom. Skúsenosti som nadobudol rôzne – človek si potreboval jazyk a reč, vystupovanie. Každý vikend prišiel Švajčiar alebo Nemeč a zoznámil sa s ľuďmi. Bola to zaujímavá skúsenosť. A pokiaľ ide o ďalšie podnikanie, asi som nenašiel odvalu alebo drzosť sa do niečoho väčšieho pustiť. Takže som zostal len pri tom umení, a keď som nemal dosť peňazí, tak som si manuálne chodil zarábať do Nemecka.

❑ **Máte teraz veľa hereckých príležitostí. Isto ste mali ponuky natrvalo účinkovať aj v Bratislave. Čo vás dodnes láka na Trnave, keďže v nej zostávate? Ste trnavský lokálpatriot?**

Myslím, že tak sa to nedá nazvať, že by som bol lokálpatriot. V dnešnej dobe ani nie je prečo, ani na čo byť hrdý, ak by som mal pravdu povedať. Jednoducho, človek zostáva a má vzťah k svojmu mestu, pretože tu niečo prežil. Sú tu zákutia, kde stretol prvé lásky, pamätá si, kde sa prvýkrát bozkával, v ktorom kine. Mám pocit, že človek, ktorý sa tu narodil, a ktorý tu žije, by mal mať nejakú zodpovednosť a je svojmu mestu aj niečo dlžný. Aj v tom má možno korene tá moja nespokojnosť, aj preto by som chcel niečo spraviť, aby boli ľudia spokojní – v mojom prípade diváci.

Martin JURČO, foto: -DJP-

Rok 2010 – Rok kresťanskej kultúry

Cieľom vyhlásenia celoslovenského Roka kresťanskej kultúry je sprítomniť kresťanskú kultúru v dnešnom sekularizovanom svete, ukázať väzby kresťanskej kultúry nielen na tradíciu, ale aj na ďalší vývoj až po súčasné tendencie moderny tak, že v kresťanskej kultúre zostáva prítomný aktuálny myšlienkový základ kresťanstva. Cieľom je pomôcť pochopiť ideové základy kresťanskej kultúry a poukázať na živú a inšpirujúcu kresťanskú kultúru vo vývoji Európy i Slovenska.

Koordinátorom Roka kresťanskej kultúry v Trnave bude Arcibiskupský úrad a v priebehu roka 2010 budú v programe zastúpené rôzne žánre, aby dokumentovali širokej verejnosti trvalú prítomnosť kresťanskej kultúry v čoraz plnšom ľudskom živote.

Slovo cultura je latinského pôvodu, pochádza od slovesa colere a prvým významom je uctievať v náboženskom zmysle. Od neho pochádza termín kult – kultová služba,

kultová budova, kultúrny útvar, kultúra. Úvod k zamysleniu o kultúre na začiatku Roka kresťanskej kultúry nám podáva Kardinál J. Ch. Korec, ktorý napísal:

„Kultúra nie je len veda, výtvarné umenie, literatúra a hudba, ani len filozofia. Kultúrou je všetko, čím človek postupne humanizoval svoj život, čím ho dvíhal nad čisto materiálne aj biologické prejavy a záujmy v službe ducha. Kultúrou človek od nepamäti žil plnšie a hlbšie než čisto prírodná bytosť. To sa prejavilo v stavbe príbytkov, v pestovaní plodín, obrábaní zeme, v remeselníckej práci, v príprave pokrmov, v pretváraní prírody na ľudský domov, ale potom aj v speve, v literatúre, vo výtvarnom umení, vo vede, vo filozofii, v stavbách chrámov i divadiel, v rozvíjaní spoločenských mravov a etiky, vo výchove a vzdelaní. Slovom, človek sa dvíhal nad čiru prírodu kultúrou v čoraz plnšom ľudskom živote. K tomuto stále plnšiemu životu patrilo predovšetkým náboženstvo, u nás kresťanstvo, evanjelium, Kristus. To znamená cirkev a všetko, čo k nej patrí. V našich slovenských dejinách ku kultúre patrila Biblia, udalosti evanjelií, stavby kostolov, v nich bohoslužba so svojimi symbolmi, obradmi, prosbami, tajomstvami, spevmi, obrazmi, sochami, sviatkami i hudbou...“ (citát je z úvodu v knihe L. Hanusa Človek a kultúra).

Bohumil CHMELÍK

Kalo Uhrík oživil spomienky na Trnavčanov

Meno niekdajšieho redaktora humoristicko-satirického časopisu Roháč Kala Uhríka zaiste netreba nikomu predstavovať. Podobne ako jeho trnavskí roháčovskí kolegovia z redakcie aj on patril k známym tzv. vlakárom – teda pol života strávil na ceste z Trnavy do Bratislavy. Ako Kalo Uhrík sám vtipne poznamenáva, správny Trnavčan, ktorý nájde svoje uplatnenie v Bratislave, je vždy vlakárom, pretože Trnavčan sa nikdy nestahuje.

Kalo Uhrík sa síce narodil v Brezovej pod Bradlom, no od Štedrého dňa roku 1934 sa stal Trnavčanom. Pri jeho kolíske isto stáli sudičky so zmyslom pre humor, pretože rôzne jeho odtiene, napríklad najpríznačnejší filozoficko-(seba)ironický, mu zostal dodnes. A tento svoj úprimný pohľad na život využil aj v spomienkovej knihe Blednúce spomienky, v ktorej v tridsiatich dvoch miniportrétoch veľkých i malých osobností trnavského spoločenského života predstavuje zabúdané kapitoly z dejín nášho mesta. Viac ako tridsaťročná skúsenosť z redaktorskej práce v humoristickom časopise Roháč ho priviedla aj k rôznym žánrom, ktoré v spomínanej knihe využíva takmer bezo zvyšku. Od črty, cez poznámku, až po beletrizovaný životný príbeh. Nechýba nadhľad, príznačná, no primeraná dávka sentimentálnosti a zmysel pre zachytenie a využitie všetkých potrebných faktografických prvkov, ktoré osobnosti zasadzujú do trnavského rámca.

Kalo Uhrík knihu Blednúce spomienky prezentoval aj čitateľskej verejnosti v Hudobnom oddelení knižnice Juraja Fándlyho. „Na začiatku celej knihy bola skleróza (smiech). Tá má tú vlastnosť, že človek to, čo prežil včera, zabudne, ale čo bolo pred päťdesiatimi rokmi, o tom vie. Stačí sa do tejto doby zatúlať v spomienkach. Po skúsenostiach a po

zániku časopisu Roháč som skúsil šťastie inde. V Trnave som napríklad založil spolu s kolegami Trnavský hlas ľudu, ktorý po čase tiež zanikol. Teraz píšem pre rôzne iné periodiká a dúfam, že im neprinesiem rovnakú smolu. No a kam som na tie drobné príbehy chodil a chodím? Chodím vykrádať vlastnú pamäť. Dúfam, že to nie je trestné," povedal o zákulisí vzniku knihy s úsmevom Kalo Uhrík. V útlej publikácii sa dočítame plnokrvné životné príbehy rôznych osobností, doplnené nevšedným fotografickým materiálom, ktorý neraz pochádza z archívu rodín tých, o ktorých autor píše.

„Bohužiaľ, už sú všetci mŕtvi. Na začiatku som si pomyslel, že by sa malo hovoriť o ľuďoch, ktorí sa zaslúžili o slávu Trnavy. Od myšlienky ku knihe však ubehlo mnoho rokov. Bol by som rád, keby sa podarilo aspoň trochu ich predstaviť súčasnej verejnosti. Mnohí totiž boli významní, no dnes ich Trnavčania zväčša nepoznajú. Napríklad, taký inžinier Ľudovít Javorka. Postavil dve vodné elektrárne v Poľsku, prečerpávaciu elektrárňu Čiernej Váhy, v Juhoslávii dve alebo tri elektrárne, ale aj v Nemecku. Mal všetky štátne vyznamenania okrem československého. No tu ho nikto nepoznal, pretože bol zamestnancom brnianskych strojárni a do Trnavy chodil len prespávať. Pol života strávil za hranicami, ale do Trnavy sa vrátil zomrieť. V knihe je aj pár významných osobností zo športového života, z iných oblastí napríklad plukovník Mikuláš Čordáš, ktorý bol jeden z vodcov trnavskej posádky do Slovenského národného povstania. Udržal svoju posádku pokope, nikdy sa nerozpadla, a neskôr bojovala po boku Svobodovej armády. To bol jeden z významných Trnavčanov. No neviem, prečo sa naňho zabudlo," hovorí Kalo Uhrík.

V knižke nájdeme aj životný príbeh športovca, grécko-rímskeho zápasníka Jozefa Herdu, na margo ktorého sa autor pýta: Kto z dnešných olympijských víťazov by sa živil vyberaním zloženiek za plyn? Motiváciu sa dozvieme až v poviedke. Sú tu aj odpovede na otázky, aký smutný bol koniec života známeho režiséra Jozefa Režuchu, dozvieme sa napríklad, kto boli a čo pre Trnavu a športový život mesta urobili Ján Krištofik či Anton Hajmássy, čo spája niekdajšieho študenta Paľa Vavru s rokom 1968, nájdeme tam aj smutné časy nenávisťného slovenského štátu, ktoré pripomína poviedka o tajnostiach prenasledovaných Židov a dodnes existujúceho tajného úkrytu. Prečítame si aj o životných peripetiách a ďalších osudoch malých či veľkých osobností mesta – životné príbehy lekára Antona Janoviča, ďalej Jána Butka, Jozefa Medoviča, Janka Očkovského, Bélu Lukoviča, Viktora Krumpála a iných. Všade nájdeme motívy pomalého života mesta s desiatkami kostolných veží, s pripomenutím známych lokalít, napríklad starej budovy železničkej stanice, kúpaliska na niekdajšej Barčovskej ulici, Orolskej záhrady, trafiky na Divadelnej ulici a i. Aj keď niektoré drobné fotografické údaje sú podložené literárnymi prameňmi, predsa len sú to autentické autorské poviedky. Zaiste aj preto, že sám autor bol súčasťou niektorých opisovaných situácií.

„Na 90 percent sú to moje zážitky s osobnosťami, a keď nie sú moje, sú mojich dobrých priateľov, ktorým nemám dôvod neveriť. Napísal som tých poviedok oveľa viacej, dokonca desať až pätnásť zostalo, a niektoré sú ešte aj v hlave. Ale pokračovanie tejto knižky asi nebude, pretože na vydanie knihy treba aj druhú stranu, teda aj toho, kto by takéto dielo finančne podporil. Pomôžem si slovami profesora Miroslava Danaja: Na to, aby takéto kniha vyšla, treba nájsť aj dakákeho priateľa 'písmákov', teda človeka, ktorý má rád ľudí, ktorí píšu," hovorí Kalo Uhrík.

Poviedky Kala Uhríka Blednúce spomienky vydala Knížnica Juraja Fándlyho v Trnave s podporou svojho zriaďovateľa.

Životné jubileum spisovateľa Jána Motulku

Spisovateľ a umelecký fotograf Ján Motulko sa narodil 12. januára 1920 v Malej Lodine v rodine železničného robotníka. Gymnázium navštevoval v Košiciach, po zabratí mesta horthyovským režimom maturoval v roku 1939 v Prešove. Študoval filozofiu a slovenčinu na Filozofickej fakulte Slovenskej univerzity v Bratislave, štúdium nemohol dokončiť, pretože ho povolali do pracovnej služby a následne odvelili na východný a neskôr na taliansky front. Po vojne sa stal redaktorom Spolku svätého Vojtecha v Trnave, redigoval viaceré knižné edície, publikácie a časopisy (Plameň). Od roku 1959 až do odchodu na dôchodok v roku 1987 bol redaktorom týždenníka Katolícke noviny. Z Trnavy sa presťahoval do Bratislavy.

Do literatúry vstúpil básnickou zbierkou Blížence (1944), básne sú prejavom protestu proti vojnovému besneniu.

Tieto hodnoty zdôraznil aj v zbierke V mimózach vietor (1947). Po knihách básní prozaicky stvárnil prežitú skúsenosť v zbierke noviel charakteristicky nazvanej Z ohňa a krvi (1948). Potom sa J. Motulko odmičal na celé štvrtstoročie. Až v roku 1970 vydal tretiu zbierku Zobúdzanie popola. Ťaživé životné skúsenosti predchádzajúcich desaťročí rekapituloval v zbierke Fialové žalmy (1992). Za zbierku Havrania zima (1996) mu udelili cenu Spolku slovenských spisovateľov. Trnavské nakladateľstvo Tirna vydalo v roku 2005 zbierku Na Božej brúske. Detským čitateľom venoval knižky Ježiško, pôjdem s Tebou, Nezábudka a Koledy.

Za rozsiahlu fotografickú tvorbu získal J. Motulko domáce aj zahraničné ocenenia.

Zvláštne miesto v slovenskej literatúre patrí poéme Čas Herodes. Báseň o čase zloby, obavách z nástupu totality, začiatku vymývania mozgov. Ján Motulko ju napísal ako mladý básnik v lete 1948, a už v tom čase prezieravo identifikoval prichádzajúcu dobu a brilantne analyzoval nástup totalitnej doby, zmenil sa z tichého lyrika na odvážneho poetu – proroka. Literárni kritici konštatovali, že básňou Čas Herodes Ján Motulko obrátil česť a mravnosť modernej slovenskej poézie. V čase napísania dielo mohlo byť publikované len ako samizdat. Knižne vyšlo v r. 2003, aj ako filmová reflexia básne filmára Milana Milu, považovaná za filmovú osudovú baladu..

Svojou tvorbou, ktorá má meditatívny charakter a akcentuje kresťanský humanizmus, sa zaradil Ján Motulko medzi významných autorov slovenskej katolíckej moderny. S obdivom k celo-

životnému dielu pripájame sa ku gratulantom pri príležitosti jeho životného jubilea – 90. narodenin.

MUDr. Bohumil CHMELÍK, foto: irisfoto.sk, J. Motulko

Spisovateľ Ladislav Nádaši-Jégé a Trnava

Dnes som bol po mesiacoch prvý raz na ulici. Hneď bolo okolo mňa ľudí a ja som robil s nimi figle, hoci som ledva na nohách stál pre úsad. Rozprávali, ako z mnohých dedinských knižníc povyhadzovali moje knihy a ja som im prečítal Pöstenyihó list (správca Spolku sv. Vojtecha v Trnave v rokoch 1920 – 1945), kde ma nevie prenachváliť a núka mi krásnu tému na historický román, s ktorým by som mohol konkurovať na cenu sv. Vojtecha.

Tento list napísal svojrázny slovenský literárny realista s „mocným sklonom naturalistickým“, ako napísal známy literárny kritik Alexander Matuška, lekár telesných a spoločenských neduhov MUDr. Ladislav Nádaši-Jégé iba niekoľko týždňov pred svojou smrťou v apríli roku 1940. List adresoval synovi MUDr. Mikulášovi Nádašimu do Trnavy.

Slovenský spisovateľ Ladislav Nádaši-Jégé, autor románov Svätopluk, Adam Šangala, S duchom času, noviel Magister rytier Donč, Kuruci, Horymír a množstva poviedok, ktorého 110. výročie úmrtia si v tomto roku pripomíname, väčšinu života prežil v rodnom Dolnom Kubíne. K Trnave ho však viazali viaceré putá. Vo veľkej miere literárne, mali podobu nielen stykov so Spolkom sv. Vojtecha a jeho predstaviteľmi, ako naznačuje uvedený úryvok listu. Je isté, že Trnava bola pre Nádašiho-Jégého aj žriedlom inšpirácie. Veď veľká časť jeho známeho románu s historickým pozadím Adam Šangala, ktorý vyšiel knižne po prvýkrát v roku 1924, sa odohráva práve v Trnave – historickom centre protireformácie. V Trnave aj hlavného hrdinu Adama Šangalu popravili štatim na hlavnom námestí 10. marca 1628.

Jégého ovplyvnenie Trnavou siahalo do spisovateľovej mladosti. V úvode k románu Adam Šangala autor píše, že ako univerzitný študent rád navštevoval v Kubíne čaplovičovskú knižnicu, ktorá bola vtedy „na poschodí kubínskeho ratúza v dvoch izbách umiestnená“. Raz našiel mladý Nádaši v knižnici za skriňou „do strakatej obálky zaviazaný hrubý zošit, akýsi starý slovenský či český večeť“. Šlo o zápisky Adama Ondruša, „mešťana a radného trnavského, ktorý bol kedysi nevoľník kozinský“. Zápisky trnavského mešťana Adama Ondruša mali Nádašimu-Jégému slúžiť ako inšpiračný zdroj pre napísanie jeho kmeňového diela.

Trnava hrala významnú úlohu aj v profesijnom živote Nádašiho-Jégého. Štvrtého októbra 1924 sa v Trnave uskutočnila slávnosť pri príležitosti stého výročia založenia základného kameňa trnavskej nemocnice. Na slávnosti sa zúčastnil aj zástupca bratislavského hlavného župného lekára MUDr. Ladislav Nádaši. Jégé pôsobil krátko, od septembra 1924 do februára 1925, v danej funkcii v Bratislave. Už začiatkom februára 1925 však píše priateľovi a vydavateľovi niektorých svojich diel Štefanovi Krčmérymu: „Zadal som si na ministerstvo žiadosť, aby ma dali nazad do Kubína, mám už tunajšej slávy dost. Naučíme sa po troche kradnúť /.../. Ja som na to pristarý, tak radšej idem preč.“

Tretím, azda najmocnejším ohnivkom, ktoré púťalo Nádašiho-Jégého k Trnave, bol syn Mikuláš, ktorý krátko po promócii na Lekárskej fakulte Univerzity Komenského v Bratislave v júni 1924 nastúpil ako lekár do nemocnice v Trnave. V Trnave pôsobil MUDr. Mikuláš Nádaši v rokoch 1934 až do svojej smrti v roku 1951 vo funkcii primára chirurgického oddelenia, v rokoch 1945 až 1950 bol aj riaditeľom trnavskej nemocnice. Spisovateľ MUDr. Ladislav Nádaši-Jégé mal veľmi blízky vzťah k Micúlovi, ako nazýval syna Mikuláša. Toto pokrvné príbuzenstvo ducha malo iste korene nielen v rovnakom profesijnom za-

meraní otca a syna, no aj v tom, že syn Mikuláš čítaval a kriticky hodnotil otcove nové diela, napísal na požiadanie spisovateľa aj niekoľko recenzií a v záverečných životných obdobiach mu posielal knižné novinky na rozptýlenie a povzbudenie ducha. Syna MUDr. Mikuláša Nádašiho Jégé v Trnave veľmi rád a často navštevoval.

Návštevy a pobyty Jégého v Trnave nám dnes už len pripomína malá, nenápadná sivo-modrá tabuľa, ktorú dal na múry vilky v trnavskom nemocničnom areáli nainštalovať bývalý, dnes už nebohý riaditeľ trnavskej nemocnice, MUDr. František Pivovárči. Na skromnej tabuli možno čítať nasledovné slová: V tomto dome často býval na návšteve slovenský spisovateľ MUDr. Ladislav Nádaši-JÉGÉ (1866 – 1940).

Jana JUDINYOVA-BABIRÁTOVÁ

Kultúrny život Trnavy v kope starého papiera

Staré raritné divadelné plagáty z obdobia po prvej svetovej vojne. Nielen tie možno nájsť v samostatnej expozícii pri Štúdiu v Divadle Jána Palárika v Trnave v suterénnych priestoroch prevádzkovej budovy. Divadlo si dočasne zapožičalo plagáty zo zbierky milovníka umenia a trnavského lokálpatriota Bohumila Chmelíka. A ako spomínaná zbierka vôbec vznikla? Podľa majiteľa všetkému pomohla náhoda.

„Pred vyhodením som zachránil kopy starých poskladaných papierov. Keď som ich rozbalil, zistil som, že všetky sú z tlačiarne Ferka Urbánka v Trnave. Čo ma prekvapilo, u väčšiny plagátov je vročenie 1919 – 21. Mnohí sa čudujú, ako je možné, že v tom čase,

Dramatický odbor Slov. Nár. Jednoty v Trnave

dňa 21. listopádu 1919 v mestskom divadle predstaví:

STRÁŠIDLO.

Ľudová veselohra v 3. dejstvách s premenou od Fr. Urbánka.

Osoby:

Martin Skulík, bohatý sedliak	p. Fr. Urbánek.	Miško Hlaváč, Amerikán*	p. M. Mísal.
Helenka, jeho dcéra	sl. Mar. Skoludova.	Adam Krošniak, rýchlár	p. A. Pecháček.
Lucia, gazdina	pt. Olga Kraicova.	Samo Bachratý, hostinský	p. F. Veselý.
Palko, pabolok	p. N. Papúšek.	Frncík / hostia u Bachratého	p. A. Soják.
Mariška, služka	sl. Mil. Skoludova.	Trnčík	p. L. Tibenský.
Juro, pášák	p. V. Macháček.	Kača, hlučná stará	
Petrík Vršíak, domkár	p. A. Kubíla.		

Prvé dejstvo, premena druhého dejstva a tretie dejstvo odohráva sa na dvore Skulkovom, druhé dejstvo v hostinci u Bachratého.

Začiatok o 8. hodine večer.

Ceny miest: Spodná lóža 30 kor., Horná lóža 20 kor., Miesto na sedenie: I. rad. 6 kor., II. rad 4 kor., III. rad 2 kor., Miesto na státi 2 K. Miesto na sedenie na balkóne: I. rad 5 kor., II. rad 4 kor., III. rad 3 kor. Galéria 1 koruna.

Vstupenky dostať v Slovenskej Národnej jednote a v deň predstavenia u divadelnej pokladnice.

Učinkuje „Hudobný Krúžok“ pod vedením p. Františka Dvořáka.

krátko po vojne, bol taký čulý kultúrny život v Trnave," hovorí na margo aktuálnej expozície Bohumil Chmelík.

Ferko Urbánek zomrel v roku 1934 a ako spolumajiteľ tlačiarne Urbánek a spol. v Trnave zasiahol do vydávania slovenských kníh v medzivojnovom období. Podľa plagátov z produkcie spomínanej tlačiarne sa dá aj zmapovať, ako fungoval kultúrny život v našom meste. Tlačiareň Ferka Urbánka totiž netlačila len knihy, plagáty podujatí, ktoré sa odohrávali v mestskom divadle, ale objednávkovo tlačila propagačné materiály aj pre hosťujúce súbory. „Ten život bol podľa plagátov skutočne veľmi pestrý, napríklad, aktivity domácich – miestnych, amatérov, či divadelné a kultúrne aktivity Slovenskej národnej jednoty, Sokola a iných. V čase po vzniku Československej republiky k nám prichádzali aj mnohí českí umelci či bratislavské súbory,“ popisuje jednotlivé plagáty Bohumil Chmelík. Aj v expozícii môžeme vidieť nielen atmosféru prvej polovice dvadsiateho storočia, zaujímavú grafiku a lákavý typografický spôsob vtedajších propagačných materiálov, ale ponúkajú aj celý rad ďalších kuriózných údajov, napríklad cenu vstupenky, možnosti občerstvenia počas predstavenia, informácie o účinkujúcej kapele počas prestávky a podobne. Kolorit vtedajšieho obdobia dotvára aj jazyk (slovenčina, čeština i nedefinovateľný typ „českoslovenčiny“) a nevsedné klíšé používané v jazyku propagácie toho obdobia.

Zo zaujímavých súborov, ktoré v tom čase v Trnave pôsobili, stojí zaiste za to spomenúť Dramatický odbor krúžku stenografov českej účetníckej poddôstojníckej školy v Trnave, ktorý vyvíjal aj kultúrne aktivity. „Čulosť vtedajšieho života dosvedčuje aj to, že spomínané české súbory sa k nám radi vracali. Napríklad, Operný, operetný a činoherný zbor riaditeľa Otakara Nováka vystupuje koncom novembra 1919 a už 2. decembra v spomínanom roku opäť prichádza, aby uviedol operetu, operu a činohru.“

Zaujme zaiste napríklad aj plagát na honosný spomienkový program na Milana Rastislava Štefánika pri príležitosti 2. výročia jeho úmrtia, ktorý bol 3. mája 1921 v Trnave. „Prekvapujúci je program – Beethovenova ouvertúra, prednáška o Štefánikovi, účinkovanie Speváckeho združenia trnavského, príhovor Ferka Urbánka, uvedenie Rossiniho skladby, premietnutie filmu Pohrab Štefánik a na záver vystúpenie Speváckeho združenia trnavského,“ hovorí Bohumil Chmelík.

Hra Strížda spod hája je jediným zachovaným plagátom inscenácie Ferka Urbánka, ktoré tlačila aj jeho tlačiareň. Uviedol ju Vzdelávajúci odbor Slovenskej národnej jednoty v Trnave v mestskom divadle a dokonca Ferko Urbánek hral jednu z postáv. Urbánek bol práve predsedom odborom tejto jednoty.

Na výstave nájdeme aj niekoľko kuriózit. Napríklad na plagáte z roku 1921 v kine Urania, ktoré bolo v mestskom divadle uviedli film Leva Tolstého Vzriesenie. „Polovica tohto plagátu je slovenská a polovica plagátu nemecká. Mnoho plagátov je písaných aj v češtine preto, lebo po prvej svetovej vojne do Trnavy prišlo relatívne dosť českých občanov. Myslím, že sa celou zbierkou bude musieť zaoberať odborník, teatrológ či historik, pretože v nej sú aj niektoré tlače, ktoré aj priamo nesúvisia s divadlom. Napríklad, pozvánky na plesy, zábavy či komerčné typy výtlačkov. Zbierku si viem skutočne oceniť až teraz. Pre mňa z nej vyvstal záver, že žiadne staré veci by sme nemali vyhodiť, ale najmä popremýšľať, či nie sú aj historickým, pamiatkovým dokumentom,“ povedal na margo výstavy Bohumil Chmelík. Výstava je prístupná pred každým predstavením v Divadle Jána Palárika.

Februárové výstavy v Trnave

■ Galéria predstavuje unikátne kresby a grafiky

Galéria Jána Koniarka sa zameriava predovšetkým na súčasné výtvarné umenie. No výberovo – v prípade hosťujúcich umelcov alebo retrospektívnych výstav – mapuje aj isté obdobia výtvarnej kultúry. Začiatok roka preto v Kopplovej vile na Zelenom kričku patrí výstave *Plavba línií*. V nej chcú trnavskí galeristi predstaviť zbierkotvorný fond Galérie Jána Koniarka, pričom sa zamerali na žáner kresby a grafiky.

„Snažili sme sa postaviť projekt, ktorý by bol protiváhou výstavnej činnosti, ktorá sleduje súčasné výtvarné umenie a tendencie. Sústredili sme sa preto na zbierkotvornú činnosť. Vybrali sme si grafiky a študijné kresby, ktoré nebývajú často prezentované nielen v celoslovenskom kontexte. Chceli sme výstavou zhodnotiť aj zbierkový fond. Ide o klasickejšiu podobu takých mien ako Alexy, Fulla, Bazovský, Gwerk a podobne až po generáciu tvorcov sedemdesiatych rokov. Je to prvá výstava, ktorá predstavuje ucelene kresby a grafiky z našich fondov, niektoré dokonca vystavujeme úplne po prvýkrát,“ hovorí riaditeľ Galérie Jána Koniarka v Trnave Vladimír Beskid.

Kurátor výstavy Miroslav Zajac sa vo výbere snažil do expozície zakomponovať celú škálu palety tvorcov, prihliadal na regionálny aspekt a zároveň využil tematiku línie nielen v kresbe a grafike, ale aj v grafických návrhoch sochárov. Okrem tradičných kresliarskych techník a materiálov ako je uhoľ, tuha, akvarel a grafických techník ako drevoryt, drevorez či linoryt, najmä mladých návštevníkov zaujali rôzne grafické techniky, ktoré sa aj vzhľadom na počítačovú grafiku dnes nevyužívajú. „Vyšli sme z toho, že spojitom kresby a grafi-

Votlučka Karel (1896 Plzeň – 1963 Plzeň), Trnava 1947, uhoľ

ky je línia. Tá pláva na ploche, v ktorej sa objaví,“ hovorí kurátor výstavy Miroslav Zajac. Každá časť expozície má isté autorské či tematické rámcovanie. „Bolo potrebné skutočne vlietť do toho depozitu a prezrieť ho, pretože mnohé diela sú síce v kartotékach, ale sme ich doteraz nevideli. A potom – úlohou pre mňa ako kurátora bolo urobiť výber, aby sme reprezentovali dôležitých autorov, napríklad Janka Alexyho, Mikuláša Galandu, z domácich Jozefa Dusíka a Stana Dusíka, Júliusa Oravského či hlohovského autora Jozefa Baláza. Dôležitý je základ expozície v tvorbe Jána Koniarka a jeho kresieb, prípadne iných sochárov z jeho generácie. Trnavčanov zaujmú napríklad aj staré grafické listy Karla Votlučku či iných autorov, ktorí zobrazovali najmä centrum starej Trnavy,“ hovorí kurátor výstavy.

A čo znalca moderny a rannej postmodernej Miroslava Zajaca najviac prekvapilo? „Prekvapil ma Alojz Klimo, ktorého grafické listy sú vyslovene abstraktné. Zaujímavé sú aj diela českých autorov.“

Podľa riaditeľa galérie Vladimíra Beskida nie je vylúčené, že sa tematicky do minulosti a zbierkového fondu bude trnavská galéria vracaf v pravidelných intervaloch. Vystavovať je čo, veď vyberali zo zbierkového fondu v počte 3 493 diel. „Z toho staršieho umenia sa opierame o umenie Jána Koniarka, kde máme najväčšiu kolekciu študijných kresieb akademických sochárov, Fraňa Štefunka, Jozefa Machalu, Ľudovíta Vargu. Teodor Tekel zastupuje viac ako dvetisíc diel a nedávno sme získali aj diela Oskára Čepana, ktorého poznajú mnohí najmä ako literárneho vedca. Práve táto časť tvorby Čepana je akési jeho privatissimo, je to takmer 220 kresieb a grafík,“ hovorí Vladimír Beskid.

Realizácia myšlienky celého projektu výstavy otvorila aj tematiku akvizícií Galérie Jána Koniarka. Po dlhom období nečinnosti sa aj táto oblasť začína rozvíjať vo väčšom rozsahu, aby bolo zmapované aj obdobie posledných desaťročí. „Posledné tri roky je nákup nových diel intenzívnejší, dostávame prostriedky od nášho zriaďovateľa, ale uchádzame sa aj o granty Ministerstva kultúry SR. Ale je tu cítiť viac ako pätnásťročnú pauzu po roku 1989, keď zbierky neboli dopĺňané. Máme čo doháňať,“ dodáva Vladimír Beskid.

Výstava Plavba línií s podtitulom výber kresby a grafiky zo zbierok GJK v Trnave potrvá v Kopplovom kaštieli do 14. februára.

Martin JURČO

■ Futuristický pohľad na Trnavu cez prizmu Martina Kochana

Galéria mladých Galérie Jána Koniarka v Trnave sprístupnila v Kopplovom kaštieli expozíciu mladého trnavského autora Martina Kochana. Absolvent Pedagogickej

fakulty Trnavskej univerzity, odboru prírodopis a výtvarná pedagogika je v kontexte nášho mesta známy už z predchádzajúcich projektov, ktoré boli sčasti aj ambiciózne a vyvolali (niekedy až búrlivú) odozvu aj u laickej verejnosti. Aktuálna výstava dostala názov Katedrály periférie a kurátor výstavy Miroslav Zajac ju koncipoval ako kombináciu fotografií doplnenú o niektoré trojrozmerné objekty z plastu, ktoré sa tematicky dopĺňajú s tematikou mestského urbanizmu novodobej Trnavy. „Na tomto projekte som pracoval dlhšiu dobu. Štúdium na Pedagogickej fakulte Trnavskej univerzity mi dalo dobrý základ, ktorý mi dal možnosť rozvinúť aktivity aj na fakulte v Brne. Venoval som sa akejsi nadstavbe fotografie a architektúry. Vznikla v novom režime, ktorý prišiel po roku 1989, keď si mnohé záujmové skupiny začali nad panelákmi robiť nadstavbu. Teda, najmä pre tých ľudí, čo prišli z iných miest. Aj ja som s tým celkom nesúhlasil, preto som začal meniť vizuálnu podobu panelákov tým, že som z nich urobil mrakodrapy,“ hovorí Martin Kochan.

Myšlienku dotvoril na Fakulte výtvarných umení v Brne. Otvoril spomínaný problém a využil aj to, že ešte nevedel používať grafický program, takže fotografie stavieb trnavských panelákov sú rôzne ohnuté. „Je to aj akýsi princíp konzumu a dnešnej spoločnosti – teda podoba paneláku, ktorý má tvar akéhosi 'vytláčania zubnej pasty'. Aj tie paneláky sú akési projekty toho, čo by sa hypoteticky mohlo v budúcnosti vystavať. Je to akoby ubytovanie pre tínedžerov, kde aj výťah je akousi húsenkovou dráhou. Nechcem presne vymedziť spôsob interpretácie, každý si v tom nájde, čo chce, aj napríklad spomínanú politiku. Na tomto princípe staviam proces tvorby fotografie obrazoviek trnavského interiéru, čo je ďalšia časť expozície. Návštevnícividia nielen interiér, teda akýsi zdieľaný priestor obývačky, alevidia aj seba na fotografii a sklo, ktoré je

dané na fotografiu v interiéri galérie," hovorí autor. Podobná myšlienka je vložená aj do trojrozmerných exponátov v tvare panelákov, ktoré sú vytvorené z plastickej hmoty – pôvodne magnetofónových kaziet. „Jedny sú originálne kazety, druhé nahrávky alternatívnej kultúry, sú tam zaznamenané aj informácie, ktoré som pisal na tú kazetu. Je to presný princíp nadväby architektúry," hovorí Martin Kochan.

Podľa odborníkov – výtvarných teoretikov spája fotografie a objekty Martina Kochana nevšedný pohľad na Trnavu v štýle akéhosi trnavského neofuturizmu. Výstava potrvá v Galérii mladých v Kopplovom kaštieli do 14. februára 2010. *-maju-*

■ Slováci v misii Unprofor na Balkáne a insitné umenie

Fotografie a dokumenty je názov panelovej výstavy fotografií a dokumentov UN-Veterán Slovakia, ktorej vernisáž sa uskutoční v Západoslovenskom múzeu – klariskom kláštore 5. februára o 15. hodine. Zachytáva obdobie od roku 1993, kedy slovenskí vojaci odišli na Balkán do mierovej misie pod názvom UNPROFOR. Výstava poskytuje obraz o živote našej jednotky na Balkáne pod vedením štyroch veliteľov, ktorí tam pôsobili až do ukončenia misii v roku 1998. Prvým veliteľom bol plk. Kolenčík, ktorý pôsobil v týchto misiách najdlhšie a momentálne je prezidentom UN-Veterán Slovakia. Druhý veliteľ bol plk. Kostra, tretí plk. Šmehlík a štvrtý plk. Jangl, ktorý má najväčšie zásluhy v spolupráci so Slovákmí v meste Ilok. Túto spoluprácu ukončili rekonštrukciou spoločenského domu, ktorý nazvali Dom Ľudovíta Štúra v Iloku. Panely s dokumentmi a fotografiami zobrazujú život vojakov počas voľných aj pracovných chvíľ. Týkajú sa aj iných misii našich vojakov, napríklad v Eritrei v Afrike, v Kosove, na Cypre, atď. Súčasne bude v klariskom kláštore otvorená v spolupráci s UN-Veterán Slovakia aj

výstava originálov i reprodukcii diel insitných umelcov z Kovačice a Padiny Husárika, Povolného, Lavroša, Markovej, Jonáša a Chalupovej. *-ZsM-*

■ Premeny biblie

Tak znie názov novej výstavy, ktorá bude otvorená do 31. augusta v Múzeu knižnej kultúry – bývalom Oláhovom seminári. Vystavené sú tu knižné vydania biblie od 16. do 20. storočia zo zbierok historickej knižnice Západoslovenského múzea. Z jazykového hľadiska ide o latinské, grécke, nemecké, české, slovenské, maďarské, chorvátske a iné preklady. Súčasťou výstavy sú ukážky titulných listov, grafík a knižných ozdôb i väzieb biblií, doplnené aj o fragment tóry. *-ZsM-*

■ Retrospektíva fotoklubu Iris v západnom krídle radnice

Retrospektíva je názov výstavy fotografií, prostredníctvom ktorej predstavujú v západnom krídle trnavskej radnice svoju doterajšiu tvorbu členovia fotoklubu Iris. Vernisáž sa uskutoční 3. februára o 17.30 h, výstava potrvá do 25. februára. Návštevníci tu nájdú výtvarné stvárnenie krajiny, zátišia, makrofotografie, ale aj portrétnu alebo abstraktnú fotografiu.

Občianske združenie Fotoklub Iris vzniklo koncom minulého roka transformáciou rovnomeného voľného združenia pokročilých fotografov, ktoré dovtedy pôsobilo pri Základnej umeleckej škole v Trnave pod predsedníctvom Petra Babku. Jeho členovia sú nositeľmi dlhoročnej trnavskej tradície vyspelej umeleckej fotografickej tvorby, ktorej základy položili v šesťdesiatych rokoch minulého storočia členovia fotoklubu Izofota pri Okresnom stavebnom podniku v Trnave.

Tu sa tvorivo angažovali pokročilí fotografi Blažej Víttek, Ján Motulko, Ivan Vlk, Michal Ťašký, Ladislav Vymazal, Jozef Köppl, Jozef Šelestiak, Miroslav Malacký,

Dušan Dolenský, František Šimončíč, Jozef Maras, Peter Orlický, Karol Dančo, Marián Prívozník a Peter Babka. Jadro Izofoty vytvorilo v roku 1973 fotoklub Iris pri Okresnom osvetovom stredisku v Trnave a postupne pribúdali aj noví členovia ako Jaroslav Drdúl, Kamil Fančovič, Marián Prívozník, Ján Ševeček, Vladimír Lužinský, Miroslav Stračár, Ivan Masár, Peter Vráblik, Pavol Pecha, Pavol Bohunický, Ivan Kopčáni, Naďa Kobetičová, Anton Komárňanský, Eugen Blažkovič, Karol Križan, Róbert Mrvečka, Milan Marônek, Tomáš Vlček, Luboš Vlček, Martin Karel, Ferdinand Brezovský, Mária Candráková, Miroslav Valent, Jiří Svoboda, Zuzana Horváthová, Igor Vražič, Marek Horváth, Peter Lukačovič, Juraj Jakubík, Petra Vlčková a Veronika Bahnová.

Členovia sa okrem súťaží Trnavský objektív, AMFO, Digitamfo, zúčastňujú aj na

súťaži Slovenského zväzu fotografov, kde získali najvyššie ocenenia.

Významné sú ich prínosy v dokumentovaní života trnavského regiónu, publikačnej činnosti, výchove a vzdelávaní fotografov a práci v porotách súťaží. Programom novovzniknutého občianskeho združenia je pokračovať v úspešnom reprezentovaní Trnavy a kraja v oblasti fotografickej tvorby a odovzdávať svoje vedomosti mladšej generácii fotografov.

V úzkej spolupráci s trnavskou mestskou samosprávou chcú členovia fotoklubu Iris pripraviť v tomto roku aj novinku pre milovníkov umeleckej fotografie v našom meste – prvú výstavu fotografií pod holým nebom s názvom Fotopark Trnava a už po tretí raz sa budú podieľať na príprave súťažnej výstavy Genius loci Trnavy.

-eu-

Pokus o analýzu príčin konca raja na zemi

Vedľa slávneho trnavského korza viedla ešte koncom šesťdesiatych rokov riadna cestná komunikácia. Keď sa na nej objavili dvaja mladí muži v nablýskanom veteránovi Ford T 29, korzujúce dievčatá kričali na raty. Auto sa okolo nich rútilo takmer 10-kilometrovou rýchlosťou a z gramofónu na kľuku s trúbou zneli hity z prvej polovice minulého storočia. Bolo to nádherné. Nikto si vtedy neuvedomoval, že sú to labutie piesne. O pár rokov trnavské korzo zaniklo.

S nablýskaným veteránom sa však akosi spája aj iný príbeh o konci. Stal sa vraj v jednej časti „dvojdomu“ kdesi na okraji Trnavy, kde sa budúci majiteľ auta – volajme ho Maroš – objavil koncom roku 1949 so svojimi rodičmi a starším bratom Mišom. Mal vtedy tri roky a v pamäti sa mu začali ukladať prvé príhody z detstva. Dom mal tri izby a tri veľké obloky do ulice. Potom nasledovala veľká železná zelená brána a dom susedov s jednou izbou a jedným oknom do ulice. Na spoločnom dvore bola studňa, v záhrade jeden obrovský orech, dve pergoly s viničom, dva zajačince, dva kurníky a dva chlievy pre prasiatka. V druhej časti dvojdomu bývali sused so ženou, ktorí mali dve dcéry. Mladšia – Alenka, mala presne toľko rokov ako Maroško a staršia presne toľko, ako Mišo. Každá rodina vlastnila tri rôzne druhy príbytkov pre zvery a po jednej pergole.

V domoch a na spoločnom dvore vládla neuveriteľná pohoda. Deti sa spolu hrávali na dvore a ich rodičia sa často navštevovali. Na všetko dohliadal čierny nemecký ovčiarok pes Hary a strakatý kocúr Čibo. Raj na zemi.

Bolo to tak až do chvíle, kým Maroš na jeseň 1967 nekúpil veterána vyrobeného v roku 1929 – Ford T 29. Kúpil ho spolu s kamarátom Marom Ondrišom a boli preň až na Spiši. Bol to ohromný kus a všetci ho obdivovali. Gustino Uhrík zvaný Mates ho nastriekal

parížskou modrou a blatníky čiernou. Chromové časti sa tak leskli a žiarili, až za nechty zachádzalo. Na bočných zadných sklách boli dokonca čipkované záclonky.

K časti dvojdomku, v ktorej Marošova rodina bývala, patrila aj garáž. Aby sa do nej s autom dostal, musel otvoriť obe krídla brány a prejsť cez dvor. A vtedy sa to všetko začalo...

Susedom sa, ktovie prečo, nepáčilo, že Maroš chodí s krásnym veteránom cez spoločný dvor. A tak raz sused zadrôtoval druhú časť brány, aby sa nedala otvoriť. Maroš ju oddrôtoval a na bráne nechal listok, že ďakuje, lebo práve také drôty potreboval na opravu auta. Sused sa k nim prirútil celý rozzúrený, kričal čosi o drôtoch, nik ničomu nerozumel, a tak ho Marošov otec napokon vytisol z kuchyne von. Podobné návštevy sa začali opakovať čoraz častejšie.

Raz v noci vošiel Maroš autom do spoločného dvora. Hneď na to začul „puk!“ a veľké fučanie. Dostal defekt. Príčína trčala v kôpke zametenej špiny. S baterkou v nej objavil množstvo veľkých klinec a o chvíľu našiel ešte štyri podobné kôpky...

Druhý raz na spoločnom dvore stálo v ceste asi päť veľkých stolov a na každom približne dvadsať päťlitrových pohárov s nakladanými uhorkami. Maroš s kamarátom zodvihli prvý stôl a všetky nohy mu okamžite odpadli. Stolovú dosku s uhorkami opatrne položili nabok a ako pyrotechnici začali zneškodňovať ďalšie uhorkové bomby...

Ďalšou bombou bolo dieťa, ktoré sa narodilo staršej dcére susedov. Keď raz Maroš prišiel s veteránom domov a chcel ísť dnu, suseda vybehla s vnučkou von, dieťa v kočíku nechala pred autom a utiekla do domu. Maroš vystúpil z auta, kočík s dieťaťom odtisol do bezpečia a opäť nasadol. Suseda vybehla a kočík s dieťaťom znova strčila pred auto. Tak to šlo, až kým po ulici nešiel nejaký kamarát, ktorý dieťa v kočíku postrážil, kým Maroš s autom prešiel dvorom.

Keď si myslel, že už dokáže eliminovať všetky nástražné systémy nasmerované na jeho auto, sused nečakane rozbil betón na spoločnom dvore a začal kopať. Tvrdil, že má pocit, že niekde je porušené vodovodné potrubie. Tak si Maroš zohnal hrubé fošne, preložil ich cez výkop a do garáže chodil ďalej.

To už sused nevydržal a pod zámienkou, že mu tečie voda, s partiou najatých pomocníkov tak rozbil celý dvor, že už ani fošne nepomohli.

To už nevydržal ani Marošov tatko. Rozzúrili sa ako hladný býk, schytil lopatu a letel k susedom, ktorí vbehli do domu. Klial ako pohan a hádzal lopaty hliny s kameňmi na vstupné dvere domu. Za rinčania rozbitého skla a jačania susediek kopa hliny na dverách rástla a vyzeralo to, že sa cez tie dvere už nikdy nikto nedostane...

V najlepšom sa objavila hliadka VB a zасыpávanie zdemolovaných dverí zastavila.

Prípád sa potom riešil na poriadkovej komisii mestského národného výboru, kde sa obe strany dohodli, že dvojdom sa rozdelí na dve časti s dvomi samostatnými vchodmi a zmena sa zapíše do katastra nehnuteľností. Tak sa i stalo. Až na jednu maličkosť. Po geometrickom rozdelení stavieb a pozemkov Marošov tatko mienil, že zápis do katastra nehnuteľností zaplatí sused a sused – že to má zaplatiť Marošov tatko... A tak, keď o deväť rokov neskôr zomrela Marošova mama, na dedičské konanie zavolali zo súdu okrem Maroša, jeho brata a tatka aj všetkých susedov...

Marián MRVA

Epilóg: Ničiteľ dobrých susedských vzťahov a raja na zemi – Ford T 29 bol v lete 1971 zlikvidovaný autobusom z Dolného Kubína pri havárii na čerpacej stanici v Senci. Malý raj na zemi kdesi na okraji Trnavy sa však už nikdy neobnovil...

Japonská legenda Takedži Ogawa v Trnave!

Uznávaný japonský majster Takedži Ogawa je považovaný za otca slovenského karate. Dlhodobý žije vo Viedni a z rakúskej metropoly zamieril v decembri do Trnavy, na 28. ročník Vianočného turnaja. Legendárny učiteľ karate sa – okrem exhibičného vystúpenia v súbornom cvičení kata – ochotne zhostil milej udalosti. Pri slávnostnom otvorení tradičného medzinárodného podujatia pokrstil, vedno so županom Trnavského samosprávneho kraja Tiborom Mikušom (držiteľom bronzovej medaily z ME 1980 v Barcelone), 150-stranovú knihu Jaroslava Lieskovského Tridsať rokov v kimonách.

Medzi hosťami nechýbala ani delegácia z partnerského anglického mesta Portsmouth. Viedol ju Mick Dewey: „Pred pätnástimi rokmi som prvý raz, spolu s výpravou karatistov, zavítal do Trnavy. Odvtedy naše športové kontakty nabrali mnohorozmerný kurz. Na Slovensku sme vždy stretli milých, pohostinných ľudí. Je mi ctou zablahoželať agilnému Karate klubu Slovšport k 30. výročiu jeho jestvovania. Dlhoročným priateľom z Trnavy, nadšencom okolo pána Mikuša, prajem ešte veľa úspešných sezón.“

Usporiadateľský štáb Vianočného turnaja 2009, pod riaditeľskou taktovkou Renáty Gašparovičovej, zapísal do prezenčných hárkov 79 štartujúcich. Vydarené koncoročné podujatie sledovalo početné divácke auditórium. Súťaž 3-členných družstiev v športovom zápase kumite vyhrali reprezentanti Srbska. Strieborný stupienok obsadil reprezentačný výber SR a bronzová pozícia patrila borcom domáceho Slovšportu. V rovnakom zápole jednotlivcov mal jubilujúci trnavský klub trojnásobné zastúpenie na medailových miestach, zásluhou Ronalda Rajčányho (druhý do 78 kg), Romany Harasníkovej (tretia do 53 kg) a Karima Bouhdala (tretí do 68 kg).

Marta ORSZÁGHOVÁ

Trnavské dni telesnej kultúry vo výsledkoch

Mesto Trnava pripravilo, v spolupráci s ďalšími inštitúciami a klubmi, tradičné Trnavské dni telesnej kultúry. V závere starého a na úvod nového roku obsahoval program 12 pozvánok z oblasti vrcholového, výkonnostného a masového športu. Žiadne iné slovenské mesto sa počas nedávnych sviatočných dní nemohlo pochváliť podobnou nádielkou pohybových aktivít. Niektoré výsledky prinášame v skladačke.

■ **BEŽECKÁ TRILÓGIA V RÉŽII ORLICKÉHO A ŠAŠTINSKEJ** – Najmasovejším podujatím bol trojdielny seriál v maratónkach za účasti rekordných pelotónov: 30. ročník Zimného behu zdravia, 23. ročník Trnavského novoročného behu (Memoriál Ladislava Kmeča) a 11. ročník Trojkráľovej šestky. Úvodné kolo bežeckej trilógie otvoril trnavský arcibiskup Róbert Bezák, v prítomnosti predsedu Trnavského samosprávneho kraja Tibora Mikuša, predsedu Trnavského olympijského klubu Antona Javorku a futbalovej legendy, kapitána ČSSR na OH 1968 v Mexiku Stanislava Jarábka. Absolútny primát získal triatlonista Andrej Orlický a atlétka domácej Slávie Barbora Šaštinská. Strieborné medaily pripadli maratóncovi Štefanovi Lehenovi (Fešák Team Trnava) a Silvii Blahovej (Triathlon Team Trnava). Bronzové pocty si odniesla dvojica Marek Zuzčák (ŠAK SPŠ

Trnava) – Zuzana Pribulová (Suchá nad Parnou). Najstarším účastníkom originálneho trojkolového bloku bol 84-ročný Tibor Vaňo z Chrabrian pri Topoľčanoch. „V tomto roku sa pokúsim kvalifikovať na vrcholnú svetovú súťaž triatlonistov, na havajského Železného muža (Iron man),“ prezradil Orlický. V celkovom hodnotení Trnavskej bežeckej trilógie využil záverečnú neúčast favorizovaného Trnavčana Ondreja Puškára (AK Slávia), víťaza prvej a druhej časti.

■ **ZWIRŽINOV NOHEJBALOVÝ MEMORIÁL** – Nohejbal v Trnave sa v r. 1969 začal hrať súťažne. Prvé družstvo vzniklo pod hlavičkou mimoriadne aktívnej mládežníckej TJ Fortuna. Medzi priekopníkov, hráčskych aj funkcionárskych, patrili Róbert Zwiržina starší. Žiaľ, v septembri 2009 nás tento obetavý športový činovník navždy opustil vo veku 70 rokov. Jeho pamiatku si nohejbalisti uctili počas 14. ročníka halového turnaja Trnavský smeč, ktorý Robo Zwiržina st. založil. Aj preto bolo nedávne podujatie zároveň 1. ročníkom memoriálu. Spomedzi 18 družstiev získal prvenstvo NK Bowling Nitra pred ŠK Bratislava-Vrakuňa a NK Kúpele Piešťany.

■ **SÚRODENCI VÍTAZMI HODU BREMENOM** – Silvestrovská cena v hode atletickým bremenom mala na programe 27. diel. Prvenstvo získal 32-ročný Libor Charfreitag (Slávia Trnava) pokusom rovných 40 m. Je držiteľom najlepšieho európskeho a druhého najlepšieho svetového výkonu v tejto vrhačskej disciplíne. Hneď za ním skončil Tomáš Kružliak (ŠOG Nitra, 30,42), tretí bol obhajca prvenstva Jiří Koukal ml. (AK Dubnica n. V., 28,54). Poradie nad 35 rokov: 1. Roman Bachratý (Slávia Trnava, 24,52 m), 2. Anton Orlik (AK Hodonín, 20,25), 3. Miroslav Baláž (Veterán klub Banská Bystrica, 19,04). V konfrontácii žien triumfovalo slávistické trio: 1. Eva Charfreitagová ml. (13,88 m), 2. Martina Obalová (11,84), 3. Zuzana Hladká (10,51). Jediný účastník všetkých doterajších ročníkov, slávista Ján Malek, poslal bremeno do vzdialenosti 16,22 m. Charfreitag pre Novinky z radnice povedal: „Napriek snehu a odmäku sa mi hádzalo veľmi dobre, hoci s prípravou na novú sezónu som začal neskôr. V Dallase, mojom zámorskom pôsobisku, som sa dal zdravotne do poriadku, okrem iného mi vybrali mandle. Verím, že problémy, ktoré ma v poslednom období prenasledovali, už definitívne patria minulosti. V roku 2010 prídu na rad majstrovstvá Európy. Tie budú mojim hlavným cieľom.“ Do USA, na ďalšiu prípravnú fázu, odletel Libor 4. januára a pobudne tam do mája.

Jaroslav LIESKOVSKÝ

Turnajový štvorlístok pod strechou

Mesto Trnava bolo usporiadateľom alebo sponzorom štyroch tradičných halových futbalových turnajov. Viac prezradí nasledujúca mozaika.

■ **MEMORIÁL VLASTIMILA OPÁLKA** – Desiaty raz ho vyhrali spartakovci. Vo finále 13. dejstva spomienkového popoludnia na bývalého kapitána a neskôr trénera brankárov zvíťazili Trnavčania nad FC ViOn Zlaté Moravce (hostí kormidlovalo trnavské duo Juraj Jarábek – Roland Praj) 7:4, keď po prvom polčase viedol ViOn 3:2. Predtým domáci kolektív vyradil Prievídžanov tesnou výhrou 6:5 (4:1) a prvoligové Zlaté Moravce si prekvapujúco poradili s corgoňligovými jankechovcami od Hrona 7:3 (3:2). V súboji o tretiu priečku si zmerali sily neúspešné tímy: FK Dukla Banská Bystrica vyhrala nad FK Mesto Prievídza 9:5 (3:4).

■ **MEMORIÁL VÍTA MRVU** – Šport a mládež, najmä z okolia Rybníka a Kopánky, mu prirástli k srdcu. Pre tamojšie deti založil prvú interligu v malom futbale a na budovateľskom poli zasa výraznou mierou pomáhal pretvárať mestské smetisko na pekný športový areál. Taký bol nezabudnuteľný Vít Mrva. Nadšenci, pod vedením jeho syna Pavla, už 17-krát zorganizovali masový turnaj pre futbalistov nad 40 rokov. Prvenstvo získal FK Voderady.

■ **PREDSILVESTROVSKÁ FUTBALOVÁ ŠOU** – Najstarší turnaj v halovom futbale na Slovensku sa hral 20. raz. Z rúk primátora mesta Trnavy Štefana Bošňáka prevzal jeho putovnú trofej kapitán internacionálov Slováckej Slavie Uherské Hradiště Miroslav Kadlec. Moravský celok vyhral všetky tri stretnutia rovnakým výsledkom 3:1. Druhí boli ich rovesníci z Banskej Bystrice, tretí domáci exilisti (tréner Jozef Adamec, manažér Josef Geryk) a štvrtí Žilincania. Najpresnejšiu mušku mal Trnavčan Ladislav Doka, autor 3 gólov. Prítomní zavinšovali k narodeninám dvom nezabudnuteľným pravým krídelníkom Spartaka: majstrovi Európy do 23 rokov, šesťdesiatnikovi Jaroslavovi Masrnovi a vicemajstrovi sveta, sedemdesiatnikovi Jozefovi Štibrányimu.

■ **MEMORIÁL IMRICH A STACHU** – Dvojnásobný účastník MS vo futbale (1954, 1958), čestný občan mesta Trnavy Imrich Stacho sa zaradil medzi najväčšie postavy slovenskej brankárskej školy. Pamiatku nezabudnuteľného Capana, 23-násobného reprezentanta Československa a verného ochrancu svätyne spartakovských „bílich andelov“, si Trnavčania uctili 4. ročníkom memoriálu. Otvoril ho zakladateľ voľakedajšieho Stachovho pohára (10 ročníkov) Tibor Krajčovič z Piešťan. Riaditeľ podujatia, predseda FK Slávia Jozef Kuliš potom odovzdal kvety Capanovej manželke. Medzi hosťami nechýbal ani predseda ObFZ Alexander Schmidt a marketingový manažér FC Spartak, bývalý ligový brankár Marián Černý. Turnaj bol určený dvom žiackym vekovým skupinám. V mladšej kategórii triumfoval výber Oblastného futbalového zväzu Trnava, v staršej boli najlepší chlapi zo Serede.

Jaroslav LIESKOVSKÝ

Anketa Športovec mesta Trnava 2009

Komisia mestského zastupiteľstva pre mládež a šport vyhlasuje anketu Športovec mesta Trnava 2009. Svoje návrhy môžu športové a telovýchovné subjekty poslať písomne do konca februára na adresu: Mesto Trnava, MsÚ, odbor vzdelávania, športu a kultúry, Trhová 3, 917 71 Trnava, alebo elektronickou poštou (jaroslav.lieskovsky@trnava.sk). Hodnotené budú tri kategórie: dospelí, mládež (jednotlivci) a kolektívy. -jl-

Recepty zeleninových jedál

Recepty rómskej kuchyne

Gója (tradičné rómske jedlo)

Potrebujeme: očistené a umyté bravčové črevá (gója), zemiaky, cibuľu, cesnak, mleté čierne korenie, soľ, polohrubú múku.

Zemiaky postrúhame podobne ako na placky, pridáme posekanú cibuľu a cesnak, korenie, soľ, premiešame a zahustíme múkou. Touto zmesou naplníme črevá, konce zaviažeme niťou a dáme do vriacej vody asi na 20 až 30 minút. Vyberieme a zapečieme v rúre, aby gója mala chrumkavú kôrku.

Fazuľa so sušenými slivkami

Potrebuje: fazuľu, sušené slivky, soľ, cukor.

Fazuľu večer namočíme do vody a necháme cez noc zmäknúť. Dáme variť s trochou soli a keď bude fazuľa mäkká, pridáme sušené slivky. Keď sa slivky rozvaria, podľa chuti prisladíme a môžeme podávať. Polievka sa nemastí, pretože patrí medzi pôstne jedlá.

Podľa časopisu Romano l'il nevo pripravil MUDr. Bohumil Chmelík

Prevenia pandemickej chrípky AH1N1

Na otázky Noviniek z radnice odpovedá MUDr. Miriam Ondicová – krajská odborníčka pre epidemiológiu z Regionálneho úradu verejného zdravotníctva v Trnave.

Prečo sa častejšie hovorí nie o pandemickej, ale o „prasacej“ chrípke?

„Prasacia“ chrípka je pôvodný názov pre ťažko prebiehajúce ochorenia, ktoré sa začali hromadne objavovať koncom apríla 2009 v Mexiku a preto sa tiež sa hovorilo aj o „mexickej“ chrípke alebo o „ochoreniach novým chrípkovým vírusom“ (Novel flu virus).

Podstatný je fakt, že Svetová zdravotnícka organizácia (WHO) po dôkladných na sebe nezávislých laboratórnych analýzach potvrdila nový shiftový (t. j. veľký) variant chrípkového vírusu AH1N1 s pandemickým potenciálom šírenia sa v celom svete. Bolo zistené, že nový vírus chrípky v sebe nesie genetický materiál poskladaný zo štyroch druhov chrípky – dvoch prasacích, jedného ľudského a jedného vtáčieho. Už 11. júna 2009 vzhľadom na rýchle šírenie sa ochorenia WHO vyhlásila VI. stupeň šírenia vírusu vo svete – t. j. pandémie. Pandemický potenciál šírenia chrípkového vírusu na všetkých kontinentoch sa v praxi potvrdil veľmi rýchlo, pretože prvé laboratórne overené ochorenia sa už v priebehu mája začali objavovať nielen na americkom kontinente, ale i v Európe a na Slovensku.

Koľko prípadov pandemickej chrípky je na Slovensku potvrdených?

Do dnešného dňa (18. februára 2010 – pozn. red.) bolo laboratórne potvrdených (v Národnom referenčnom centre pre chrípku) okolo 1 100 prípadov pandemickej chrípky AH1N1.

Zodpovedajú tieto počty skutočnému výskytu ochorení?

Nezodpovedajú. Je to tak preto, lebo pandemická chrípka má rozsah svojich klinických prejavov od veľmi miernych ochorení cez „klasické“ chrípky až po ťažké vírusové zápaly pľúc so zlyhaním dýchania.

V praxi to znamená, že o pacientoch s ľahkým priebehom ochorenia sa nedozvieme, pretože nenavštívia lekára. Vo väčšine prípadov však pandemická chrípka prebieha s príznakmi typickými pre chrípkové ochorenie: vysokými teplotami, celkovou únavou,

bolesťami hlavy, kĺbov a svalov. Pokiaľ nie je nutná hospitalizácia pacienta, lekár neodoberá materiál na virologické vyšetrenie a odporučí mu ochorenie vyležať. Materiál na virologické vyšetrenie sa odoberá od začiatku decembra iba u ťažko prebiehajúcich ochorení (tzv. Severe acute respiratory infection = SARI) u pacientov, u ktorých je pre zápal pľúc nevyhnutná hospitalizácia. Týchto prípadov ťažkých vírusových zápalov pľúc od začiatku decembra aj na Slovensku začalo pribúdať a neraz, žiaľ, sa napriek intenzívnej aj protívirusovej liečbe skončili úmrtím. Takéto prípady sa nevyskytli len u starých a chorých pacientov, ale aj u iných relatívne zdravých ľudí do 50 rokov. Tento tzv. obrátený obraz chorobnosti je v pandémiách príznačný.

❑ Ako vidíte ďalší priebeh chrípkovej pandémie?

Každá pandémia (v minulom storočí boli zaznamenané štyri) má minimálne 2 vlny náporu ochorení. Znamená to, že napriek tomu, že typická chrípková sezóna v našich zemepisných šírkach končí približne v 20. kalendárnom týždni, v prípade pandémie môžeme ochorenia očakávať aj po jej skončení.

❑ Ako je to s očkovaním – objavujú sa protirečivé informácie v médiách...

Musíme si uvedomiť, že je to po prvýkrát v histórii, kedy sa ešte v priebehu pandémie podarilo vírus identifikovať a spracovať ho tak, aby sa mohla začať výroba vakcín. Na Slovensku bola na očkovanie vybratá štiepená vakcína Panenza od firmy, ktorá má s výrobou a dodávaním vakcín na svetový trh dlhoročné skúsenosti. Pripomeniem, že na Slovensku bol pre sezónne očkovanie proti chrípke niekoľko rokov od tejto firmy dostupný Vaxigrip. Panenza má prakticky také isté zloženie ako Vaxigrip, je v nej len vymenený nový pandemický kmeň chrípky A/California/07/2009.

❑ Kto sa môže dať zaočkovať a ako je vakcína hradená?

Pretože vakcína bude na Slovensko dodaná asi pre 20% populácie, prednostne sa očkujú zdravotnícki pracovníci, tehotné ženy v II. a III. trimestri tehotenstva a dispenzarizovaní chronicky chorí pacienti podľa menných zoznamov.

Vakcína Panenza nie je dostupná cez lekárne – je plne hradená cestou štátnych hmotných rezerv a je distribuovaná priamo do ambulancií všeobecných lekárov ako aj do nemocníc.

❑ Odporúčate očkovanie?

Na základe mojej dlhoročnej praxe na epidemiológii môžem potvrdiť, že očkovanie je najefektívnejšia forma prevencie infekčných ochorení. Vďaka kvalitnej zaočkovanosťi detskej populácie sa u nás nevyskytujú také závažné ochorenia ako detská obrna, záškrt, či osýpky, na ktoré pred zavedením očkovania veľa detí zomieralo, alebo zostali u nich trvalé následky.

❑ To je však už ďalšia téma... Prečo sa ochorenia na chrípku vyskytujú aj napriek tomu, že vakcíny sú dostupné a každoročne sa očkuje?

Je to dané dvomi skutočnosťami: vírus chrípky je jeden z najvariabilnejších vírusov, takže každoročne sa zloženie vakcíny mení podľa malých (driftových) variácií vírusu. Po očkovaní vzniká krátkodobá imunita, pri ktorej ochranné titry protilátok pretrvávajú asi 6 mesiacov. Chrípkové ochorenia sa napriek očkovaniu vyskytujú aj preto, že na Slovensku sa očkuje len cca 13% populácie.

Svetová zdravotnícka organizácia odporúča dosiahnuť v každej krajine aspoň 30%-nú zaočkovanosť z celkového počtu populácie a 75%-nú zaočkovanosť jednotlivých skupín populácie vo vysokom riziku nákazy na to, aby sa predišlo ťažkým dopadom ochorenia.

❑ Dáte sa zaočkovať aj vy Panenzou?

Už roky sa každoročne očkujem aj s celou mojou rodinou proti chrípke a úspešne sa tak chrípke vyhýbame. Pretože som zdravotníčka a očkovanie mi patrí, samozrejme, že sa dám zaočkovať aj proti pandemickej chrípke. Na vlastné oči som sa v teréne mohla presvedčiť, ako toto ochorenie môže dopadnúť aj u inak zdravých ľudí. *-red-*

V ďalších číslach Noviniek z radnice sa budete môcť dočítať zaujímavé informácie o význame povinného očkovania pre deti a dospelých.

Dotácie a dary mesta Trnavy na rok 2010

Žiadosť o grant musí spĺňať všetky požiadavky definované VZN č. 350, ktorým sa určuje metodika poskytovania dotácií a darov z rozpočtu mesta Trnavy. VZN č. 350 a formulár žiadosti sú zverejnené na www.trnava.sk. Informačný deň pre záujemcov o získanie dotácií z rozpočtu mesta Trnavy sa uskutoční v stredu 10. februára o 16. hodine v zasadacej miestnosti mestského zastupiteľstva na trnavskej radnici.

Poradenstvo priebežne poskytnú aj nižšie uvedení sekretári jednotlivých oblastí:

- 1. Športové aktivity** – Mgr. Jaroslav Lieskovský, jaroslav.lieskovsky@trnava.sk
- 2. Aktivity mládeže** – Ing. Katarína Haršányiová, katarina.harsanyiova@trnava.sk
- 3. Výchova a vzdelávanie** – Mgr. Daniela Bániková, daniela.banikova@trnava.sk
- 4. Umelecká činnosť a kultúrne aktivity** – Anna Pekárová, anna.pekarova@trnava.sk, Mgr. Peter Cagala, peter.cagala@trnava.sk
- 5. Charita** – Mária Peciarová, maria.peciarova@trnava.sk
- 6. Zdravotníctvo a zdravotne postihnutí** – Brigita Urbánková, brigita.urbankova@trnava.sk
- 7. Primárna protidrogová prevencia** – Mgr. Ingrid Huňavá, ingrid.hunava@trnava.sk
- 8. Realizácie projektov v rámci programu Zdravé mesto** – Mgr. Ingrid Huňavá, ingrid.hunava@trnava.sk
- 9. Ekológia a životné prostredie** – Ing. Alena Dostálová, alena.dostalova@trnava.sk

Výzva na orezanie stromov a porastov zasahujúcich do elektrického vedenia

Západoslovenská energetika, a.s., ako správca energetických zariadení na distribúciu elektrickej energie vyzýva všetkých vlastníkov, nájomcov alebo správcov nehnuteľností, na ktorých sa nachádzajú nadzemné i podzemné elektrické vedenia v správe Západoslovenskej energetiky, na odstránenie a okliesnenie takých stromov a iných porastov, ktoré ohrozujú bezpečnosť alebo spoľahlivosť prevádzky vedení distribučnej sústavy v rozsahu podľa § 36 zákona o energetike. Každý z vlastníkov bude pri výkone činností vyplývajúcich z tejto výzvy považovaný za poverenú osobu v zmysle právnych predpisov na ochranu životného prostredia. Využitie drevnej hmoty po orezaní alebo likvidácii stromov je v plnej kompetencii vlastníka nehnuteľnosti.

O nevyhnutné vypnutie el. vedenia pri vyrúbaní alebo orezávaní stromov je možné požiadať minimálne 35 dní pred realizáciou Západoslovenskú energetiku, a. s., na tel. č. 033/5563 251.

Požadovaný konečný termín vykonania prác je 30. september 2010. V prípadoch, kde táto lehota uplynie márne, Západoslovenská energetika vykoná odstránenie a okliesnenie stromov a porastov v súlade s ustanovením § 10 zákona o energetike č. 656/2004 Z. z.

Kalokagatia

■ **9. februára o 8.00 h – MAJSTROVSTVÁ KRAJA V PLÁVANÍ** základných a stredných škôl v plavárni MtF STU v Trnave

■ **10. februára o 9.00 h**

ŠALIANSKY MAŤKO – Krajské kolo v prednese slovenskej povesti v Kalokagatii – CVČ na Streleckej 1

■ **13. februára o 14.00 h – FAREBNÁ SOBOTA** – Valentínske pohľadnice v Kalokagatii – CVČ na Streleckej 1

■ **18. februára o 8.00 h**

MAJSTROVSTVÁ KRAJA V STOLNOM TENISE základných a stredných škôl – v ZŠ na Spartakovskej

■ **19. februára – ŠACHOVÝ REBRÍČEK ZÁKLADNÝCH A STREDNÝCH ŠKÔL** – II. kolo v Kalokagatii – CVČ na Streleckej 1

■ **23. februára o 9.00 h**

MAJSTROVSTVÁ KRAJA V AEROBIC MARATÓNE STREDNÝCH ŠKÔL v Mestskej športovej hale

■ **25. februára o 9.00 h – DIVADLO OČAMI DETÍ** – malé javiskové formy (základné školy) v kine Hviezda

Amfik Cafe

■ **5. 2. o 20.00 FeelME FILM THERAPY TOUR 2010** (filmová hudba v rockovom podaní)

■ **12. 2. o 20.00 Bystrík Unplugged** (Peter Kadera bass, Ludo Srnc per.)

■ **20. 2. o 20.00 Blues Mother-in-law** (známa Bluesová svokra a 60 – 70-te roky)

■ **26. 2. o 20.00 Marián Grexa**

Západoslovenské múzeum

KLARISKÝ KLÁŠTOR

expozičné:

Archeológia, Gotická Trnava, Dejiny Trnavy, Umelecké remeslo v Číne a Japonsku, Kampanologická expozičia, Oratórium, Ludová hrncina, Ludový odev západného Slovenska, Príroda Malých Karpát, Krása

zašlých čias, Štefan Cyril Parrák – pocta kráľovi zberateľov, Sakrálné pamiatky

výstavy:

■ **FOTOGRAFIE A DOKUMENTY**

pri príležitosti 16. výročia pôsobenia slovenských vojakov v mierových misiách

■ **INSITNÉ UMENIE Z KOVAČICE A PADINY**

v spolupráci s UN-Veterán Slovakia vernisáž 5. februára o 15.00 h

Výstava potrvá do 5. marca 2010

■ **MAROKO**

Výstava fotografií, minerálov, fosílií a artefaktov sprístupnená od 16. do 28. februára

■ **JED V PRÍRODE / ČAROVNÁ MOC RASTLÍN**

v spolupráci s Múzeom ochrany prírody a jaskyniarstva v Liptovskom Mikuláši do 31. mája 2010

■ **ZBERATELSKÉ DIELO HEŘMANA LANDSFELDA**

výstava pripravená pri príležitosti 110. výročia narodenia do 31. marca 2010

■ **RODINNÉ STRIEBRO**

Výstava pri príležitosti 55. výročia založenia Západoslovenského múzea, do 22. februára

■ **DOBA SMALTOVÁ**

Výber z produkcie smaltovní na Slovensku, do 31. marca

■ **ZBIERKOVÝ PREDMET MESIACA**

Najnovšia akvizícia ľudového textilu

DOM HUDBY M. SCHNEIDERA TRNAVSKÉHO

Ul. M. Schneidera Trnavského 5

EXPOZIČIE:

Pamätná izba Mikuláša Schneidera Trnavského, Dejiny Cirkevného hudobného spolku, Dvorana slávy dobra

■ **MÚZEUM KNIŽNEJ KULTÚRY – OLÁHOV SEMINÁR**

Námestie sv. Mikuláša 10

EXPOZIČIA:

■ **WILLIAM SCHIFFER – ŽIVOT A DIELO SOCHÁRA A MEDAILÉRA**

VÝSTAVA:

■ **PREMENY BIBLIE**

zo zbierok historickej knižnice, do 31. augusta 2010

Galéria Jána Koniarka

VÝSTAVY

Kopplova vila

■ Plavba línii

Výber kresieb a grafiík 20.storočia zo zbierok GJK v Trnave, do 14. februára

■ Jiří David – Retrospektíva

Výstava doc. Jiřího Davida, pedagóga VŠUP v Prahe, ktorá prezentuje 30 rokov autorovej intermedialnej tvorby – maľba, fotografia, objekty, inštalácie. Ide o najväčšiu výstavu popredného českého autora na Slovensku. V spolupráci s Moravskou galériou v Brne.

Vernisáž: v stredu 24. februára o 18.00 h

Synagóga – Centrum súčasného umenia

■ Jiří David – Cez Púšť

Aktuálna inštalácia reflektuje súčasnú sociálno-politickú situáciu vo svete

Vernisáž: v stredu 24. februára o 18.00 h

klub 3, Kopplova vila

■ Martin Kochan – Katedrály periférie

Výstava fotografií mladého trnavského výtvarníka, študenta Fakulty výtvarných umení VUT v Brne, do 14. februára

■ Vlasta Žáková – TEXTIL PÁRTY

Predstavenie mladej slovenskej autorky (nar. 1981), absolventky Katedry výtvarných umení a intermédií FU TU v Košiciach (2006), nositeľky čestné uznania na bienále mladého umenia – Skúter II v r. 2009. Autorka predstaví kolekciu súčasných prác z posledných dvoch rokov – vyšívanie, textilné reliéfy, textilná plastika.

Vernisáž: v stredu 24. februára o 18.00 h

AKCIE / AKTIVITY

■ štvrtok 11. februára o 19.00 h

v Synagóge – Centre súčasného umenia

Koncert – Lucia Lužinská a All Time Jazz

■ štvrtok 18. februára o 18.00 h v Kopplovej vile

Prednáška doc. Jiřího Davida o aktuálnej českej scéne a autorovej tvorbe

Tvorivé dielne

V priestoroch Galérie Jána Koniarka sa uskutočňujú tvorivé dielne a výtvarná tvorba k aktuálnym výstavám pre MŠ a ZŠ (podľa záujmu škôl)

Knižnica Juraja Fándlyho

■ 11. februára o 17.00 h

FÓRUM HUMORISTOV pozýva na stretnutie so zaujímavými osobnosťami pod názvom **RODINNÉ BALENIE**

Pozvanie prijali Benjamín Škreko, Anton Škreko a Ladislav Šebák
čítareň KJF v Trnave

■ 18. februára o 17.00 h

NEMÁM NIČ PROTI REALITE VÄZNEŇÁ

Prezentácie zbierok poézie za účasti autoriek Ruženy Šípkovej a Márie Martinovej. Súčasťou bude i výstavka výtvarných prác Heleny Breveníkovej
Podujatie v spolupráci s Kultúrnym združením národností a etník SR
čítareň KJF v Trnave

■ JOHANN SEBASTIAN BACH (1685 – 1750)

Hudobno-slovné pásmo s počúvaním ukážok z bohatej fonotéky

Záujemcovia o kolektívnu návštevu tejto netradičnej hudobnej výchovy si môžu dohodnúť termín osobne alebo telefonicky v hudobnom oddelení (tel. 033/55 11 590)
hudobné oddelenie KJF v Trnave, Ul. M. Schneidera Trnavského 5

Divadlo Jána Palárika

tel. č.. 033/5511 353, 5511 354, www.djp.sk, e-mail. pokladna@djp.sk

2. utorok 14.00 ■ **OSTROV OBJAVOV**

3. streda 10.00 ■ **MACO MAŤO hľadá hniezdo**

4. štvrtok 19.00 **TRUTH STORY**

5. piatok 19.00 **VRÁTILA SA RAZ V NOCI**

7. nedeľa 16.00 ■ **PEKIELKO A ANJELINKA**

8. pondelok 19.00 ■ **KÝM KOHÚT**

NEZASPIEVA, ARTEATRO, Bratislava

9. utorok 19.00 ■ **VŠETKO O ŽENÁCH**

11. štvrtok 18.00 ■ **POCTA DUŠANOVI**

NEBYLOVI Koncert pri príležitosti nedožitých 64. narodenín

14. nedeľa 16.00 ■ **PRASIATKA SA VLKA**

NEBOJA, Bratislavské bábkové divadlo

15. pondelok 10.00 ■ **800 MÍL PO AMAZONKE**
19.00 ■ **CESTA OKOLO SVETA ZA 80 DNÍ**,
DJGT Zvolen

16. utorok 19.00 ■ **SÚDNE SESTRY**
19.00 ■ **TAJOMSTVO GRETY GARBO**
18. štvrtok 10.00 ■ **ADELKINA CESTA ZA
ŠTASTÍM**

19.00 ■ **VŠETKO O MUŽOCH**
21. nedeľa 16.00 ■ **MACO MAŤO hľadá
hniezdo**

22. pondelok 19.00 ■ **INKOGNITO**
24. streda 10.00 ■ **NOSOROŽEC**
25. štvrtok 19.00 ■ **SÚDNE SESTRY**
26. piatok 19.00 ■ **VRÁTILA SA RAZ V NOCI**
27. sobota 19.00 ■ **TAJOMSTVO GRETY GARBO**
28. nedeľa 16.00 ■ **POM POM**, Bábkové
divadlo, Žilina

Štúdio

12. piatok 10.00, 19.00 ■ **MÁŠA A BETA**
VEREJNÁ GENERÁLKA, PREDPREMIÉRA
13. sobota 19.00 ■ **MÁŠA A BETA**, PREMIÉRA
17. streda 10.00 ■ **MÁŠA A BETA**
19. piatok 10.00 ■ **VOLAKEDY A DNES**
20. sobota 18.00 ■ **CITADELA**
22. pondelok 10.00 ■ **TEMNE LÁKAVÝ SVET**
23. utorok 19.00 ■ **MÁŠA A BETA**

*Západoslovenské múzeum, Galéria Jána
Koniarka, Divadlo Jána Palárika a Knižni-
ca Juraja Fándlyho sú v zriaďovateľskej pô-
sobnosti Trnavského samosprávneho kraja*

Program kina Hviezda

1. – 4. 2. ■ **LÁSKA NA DRUHÝ POHĽAD**
1. 2. o 17.30 a 19.30 h, 2. 2. nepremietame,
3. – 4. 2. o 17.30 a 19.30 h
2. 2. ■ **FILMOVÝ KLUB NAOKO**
5. – 8. 2. **KLONY**, 17.30 a 19.30 h
9. 2. ■ **FILMOVÝ KLUB NAOKO**
10. – 11. 2. ■ **PROBLÉMY V RAJI**, 17.30 a 19.30 h
12. – 15. 2. ■ **AVATAR**, 16.00 a 19.00 h
16. 2. ■ **FILMOVÝ KLUB NAOKO**, 18.00 a 20.00 h
17. 2. ■ **KRVAVÉ POBŘEŽIE**, o 17.00 a 19.00 h
18. – 22. 2. ■ **FAME: TVOJA CESTA
ZA SLÁVOU**
17.30 a 19.30 h
23. 2. ■ **FILMOVÝ KLUB NAOKO**

24. – 25. 2. ■ **SHERLOCK HOLMES**, 17.30 a 19.40 h
26. 2. – 1. 3. ■ **MŮJ ŽIVOT V RUINÁCH**, 17.30
a 19.30 h

DETSKÉ PREDSTAVENIA Každú sobotu
o 15.30 h, v nedeľu o 13.30 a 15.30 h – ak na
programe nie je uvedené inak
6. – 7. 2. ■ **DOBA LADOVÁ** – 3
20. – 21. 2. ■ **ZLATÝ KOMPAS**
27. – 28. 2. ■ **VIANOČNÁ KOLEDA**

FILMOVÝ KLUB – NAOKO TRNAVA v kine Hviezda

ČLENSKÉ PREUKAZY NA ROK 2010 V PREDAJI,
IBA ZA 3 €

VYUŽÍVAJTE ZĽAVY NA VSTUPNÉ PO CELÝ
ROK! Na jednom predstavení ušetríte
minimálne 0,70 €. Preukaz platí v celej SR,
dostanete ho v pokladni kina.

Program aj na www.naoko.sk

2. 2. o 18.00 h ■ **ČAS SMRTI**
2. 2. o 20.00 h ■ **SEKRETÁRKA**
9. 2. o 18.00 h ■ **MALÁ VIERA**
9. 2. o 20.00 h ■ **DETSKÉ HRY**
16. 2. o 18.00 h ■ **DARWINOVA NOČNÁ MORA**
16. 2. o 20.00 h ■ **FAUNOVA LABYRINT**
23. 2. o 18.00 h ■ **DIEŤA**
23. 2. o 20.00 h ■ **ANIE LEIBOWITZ: ŽIVOT
OBJEKTÍVOM**

Divadelné štúdio DISK

Ulica R. Dilonga

25. februára o 20.00 h

PLAZENIE

Autori: B. Uhlár a kol. DISK

Režisér: Blaho Uhlár

Účinkujú: Jozef Belica, Monika Babicová,
Milan Brežák, Tatiana Ivaničová, Ivan Kazimír,
Ján Novák, Pavol Lančarič, Ján Rampák
Projekt podporili: Ministerstvo kultúry
Slovenskej republiky, Trnavský samosprávny
kraj, Mesto Trnava

Inscenácia je voľným rozjimaním o neurči-
tosti, nejasnosti a nekonkrétnosti. Hlas sa
používa skôr pre zvuk ako pre význam a ani
dynamický či statický pohyb hercov nepo-
máha nič vyjasniť a zrozumiteľniť.

Predaj vstupeniiek: TINS v mestskej veži

MESTO TRNAVA VÁS POZÝVA

**■ Streda 10. februára o 16.00 h
v zasadacej miestnosti mestského zastupiteľstva
na radnici**

INFORMAČNÝ DEŇ O DOTÁCIÁCH Z ROZPOČTU MESTA

**■ Piatok 12. februára o 20.00 h
15. REPREZENTAČNÝ PLES MESTA TRNAVY
v Mestskej športovej hale na Rybníkovej ulici**

účinkujú:

INTERMADIT CLUB Bratislava

Orchester Pavla Zajačka so svojimi sólistami

Keltské a írské tance

DJ Marián Kukla

Ľudová hudba Trnafčan

**■ Nedeľa 14. februára o 15.00 h v Mestskej športovej
hale**

**■ Utorok 16. februára na Hlavnej ulici pred radnicou
POCHOVÁVANIE BASY**

tradičné zvykoslovné podujatie

15.30 h koncert kapely Borovienka

16.00 h Pochovávanie basy – program kapely Borovienka
a ľudovo-umeleckého súboru LUSK z Krakovian

**■ Utorok 16. februára o 16.30 h
v zasadacej miestnosti na Trhovej ulici (bývalé Tatrasklo)**

DISKUSNÉ FÓRUM NA TÉMU ZÁVISLOSTI NA ALKOHOLE

PaedDr. Ľubica Hornáčková, občianske združenie Otvorené srdce

**■ Nedeľa 28. februára o 14.30 h v Kostole sv. Anny
Potulky časom do historickej Trnavy
KOMUNITA URŠULÍNOK A ICH PÔSOBNIE V TRNAVE**

RETROSPEKTÍVA

Výstava tvorby členov trnavského fotoklubu IRIS
v západnom krídle radnice
Vernisáž: 3. februára o 17.30 h

Výstava bude otvorená
od 2. do 25. februára
vždy v utorok a štvrtok od 13.00 do 17.00 h
a v nedeľu od 14.00 do 18.00 h

Novinky z radnice nájdete aj na www.trnava.sk

NOVINKY Z RADNICE – informačný mesačník mesta Trnava. Vydavateľ: Mesto Trnava. IČO: 00313114. Evidenčné číslo: EV 2899/09. Šéfredaktor: Ing. Pavol TOMAŠOVIČ, tlačový tajomník. Redaktorka: Elena Ursinyová. Grafická úprava: Andrej Grossmann. Redakcia: Radnica, Hlavná 1, 917 71 Trnava. Číslo telefónu: 033/32 36 348. E-mail: pavol.tomasovic@trnava.sk, elena.ursinyova@trnava.sk. Náklad 5 000 ks. Redakcia nevyžiadané rukopisy a fotografie nevracia. Tlač: B-print, Dedinská 28 Trnava.